

Gražu yra matyti lietuvių būrelį,
Kurie tarp svetimųjų vienybę palaiko
Ir susėję tėvynei aukoja žodelį,
Ir motiną pagarbin atminimais valko.

V. Kudirką

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

B. Giedys
Tremtinis
KNYGNEŠYS

Nr. 11 (23)

Augsburgas, 1946 m. kovo mėn. 16 d.

II metai

Tremtinių Bendruomenei isikurus

Tremtinio gyvenimą gyvendami, maišomės tarp svetimųjų, su jais santykiuame, net ta pačia dalia dalijamės, tačiau mes, lietuviai, vis tiek negalime susiliesti su kitų tautų to paties likimo žmonėmis. Tiek savo charakteriu, būdu, papročiais, tiek interesais bei siekimais mes iš kitų skiriamės, sudarome atskirą lietuvišką bendruomenę. Net ir išblaškytai gyvendami, mes esame jungiami to vidutinio ryšio, didžiojo laisvės troškimo ir kovos dėl išlikimo reikalo. Dvasinis ryšys, tautinis solidarumas mūsų tautoje visais šio karo nelaimių metais mūsų tarpe gražiai reiškėsi. Niekad mūsų tautą nebuvo tokia vieninga ir vienodos nuotaikos, kaip kovoje su okupantais šiais pastaraisiais metais. Šiuo atžvilgiu vieningumu ir dabar galim džiaugtis. Nelaimės, vargai suartino...

Tačiau iki šiol mūsų tremtinių visuomenė nebuvo organizuota. Nebuvo organizacijos, kuri būtų

apėmusi visą tremtinių masę. O reikalas juk labai gyvas. Jei mes nenorime likti vien kitų veiklos objektu, jei norime ir patys savi rūpintis, turime susiburti į vieną organizuotą bendruomenę. Visi iš savo tėvų lizdo išbėgę lietuviai tremtiniai velka vienodą benamių dalį, vienodais sielvartais gyvena, vienodus rūpesčius turi. Visa tai ir apspindė L. Tremtinių Bendruomenės, kaip visus tremtinius jungiančios organizacijos, įsikūrimą. Organizacinės formos buvo atbaigtos š. m. kovo 3—4 d. atstovų suvažiavimo, sudariusio centrinis organus ir patvirtinusio statutą. Šiandieną mes esame organizuoti. Organizuoti ne kuriam nors kitam tikslui, bet savo pačių likimui rūpintis. Lietuvių Tremtinių Bendruomenės, kaip organizacijos, tikslą nusako statuto deklaratyvinis įvadas: „Esančiai ištrėmimo lietuvių tautos daliai sveikatai ir pajėgiam išlaikyti, lietuvių vardui sau-

goti, lietuvių tremtinių švietimui tvarkyti, profesinam pasiruošimui ir specializacijai vykdyti, tautiniam solidarumui ir darbo meilei ugdyti, tremtinius globojančiom įstaigom bei administracijai talkinti ir tuo keliu naujam gyvenimui nepriklausomoje Tėvyneje ruoštis — yra Lietuvių Tremtinių Bendruomenė". Tikslas aiškus ir nediskutuotinas. O Tremtinių Bendruomenės veikla praktikoje, be abejo, bus plečiama paties gyvenimo iškeliamų reikalų. Kas rūpi lietuviui, kas jį liečia, tas rūpės ir lies taip pat ir Tremtinių Bendruomenę.

Zinoma, Tremtinių Bendruomenės organizacijos bei jos organų sėkmingo veikimo laidas bus visos visuomenės parama. Kiek visa visuomenė ir jos pavieniai nariai derinsis prie organizacijos uždavinių, kiek parodys solidarumo ir drausmingumo, tiek turės pasisekimo organizacija. Tremtinių Bendruomenės geras vardas sutampa su mūsų visų lietuvių tremtinių vardu. Jo išlaikymas yra pirmasis mūsų visų uždavinys. Tad šioje srityje ir Tremtinių Bendruomenės organai turėtų būti budrūs ir bekompromisiniai.

Geras lietuvių vardas yra šventas dalykas, nuo jo labai ir labai daug priklauso net mūsų visų ateitis. Dėl to tai ir Tremtinių Bendruomenės suvažiavimas kovos su negerovėmis taisyklės priėmė kaip specialų priedą prie statuto. Tikėsim, kad skaudaus likimo aplaužyti ir pamokyti, reikalą suprasim vienodai, būsim drausmingi ir savąją organizaciją remsim. Nelaimės mus sujungė į vienodo likimo bendruomenę, mus surišo bendrais rūpesčiais, vienoda kasdienybė. Jungia mus vienodas ilgesys, vienodos viltys ir tie patys būgstavimai. Turi jungti ir pasiryžimas rūpintis savo dalia, savo ateitimi. Likimas mūsų bus vienodas. Ne kiekvienas individualiai mes susitvarkysim savo ateitį. Visų mūsų ateitis priklauso nuo vieno bendro, visus vienodai paliesiančio sprendimo. O koks jis bus, nemažai priklausys ir nuo mūsų pačių. Tremtinių Bendruomenė stovės visų mūsų interesų sargyboje ir tvarkys mūsų vidaus santykius. Jos organai policijos neturės, už tai lietuviškoji idėja turi pasirodyti efektyvesnė už visas policines priemones. Jei susiklausymo nepasieksime, veltui bus visos pastangos.

Gen. Mc Narney, vyriausias amerikiečių kariuomenės vadas Europoje

P. Orinaitė

Pilkas vyturelis

Vos žiemkenčio daigas, rytą pasikėlęs
Iš po sniego saulėn, bailiai sužaliuos, —
Grįš melsvon padangėn pilkas vyturelis
Iš tolimo krašto — linkui Lietuvos...

Tyliai vyfuriuodams, leisis mūsų žemėn —
Ak, basom kojelėm ant vagos drėgnos...
Niekio jis neras ten, nieko, kur gyveno —
Anci šiaudo galo, anci samanės...

Salta bus ant dirvos, ant arimo juoda —
Kietos kovo naktys, vėjai darganos...
Mažas vyturelis ant ledinio grūdo —
Niekas jo nesusildys, niekas neapklus...

Betgi sis keleivis, čiulbuonėlis mažas,
Mylimon tėvynėn grįžt nepavėluos...
Iš naujų šepelių suks lizdelį gražu —
Jis nebijo vėtrų nei ledų šalnos...

Ir pakils padangėn pilkas vyturelis —
Tai giesmė gražiausia sodžiai Lietuvos!
Bus Velykų rytas, Kristus prisikėlęs —
Jam žiemkenčio jėvas šviesiai sužaliuos...

Ilgesiu vis grįžtam į tėvynę juodą —
Sudraskyti sodžiai, miestai pelenuos...
Gal ir mes nerasim nei aūonos grūdo,
Nei baltų varelių, svirno sąsparaos...

Ir fiktai griuvėsiuos — karo kapinynuos
Gedulo legendą gluosniai belinguos...
Klaupiasi ant kelių kruvina tėvynė...
Dieve, leiski grįžti kad ir pelenuosna...

Kun. dr. Končius, Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo pirminikas, lankosi šiuo metu lietuvių stovyklose Vokietijoje

Printed with the permission of UNRRA

ŽIBURIAI

Leidėjai ir redaktoriai J. VAIDELYS ir J. VITENAS
Laikraščio meninę pusę tvarko dail. V. RATASRedakcija ir administracija: Augsburg-Hochfeld, Baltic Camp,
Lithuanian Committee. / Printed by Haas & Cie., Augsburg

Inž. arch. V. Švėpas

Žvilgsnis į architektūros praeitį Lietuvoje

(Tęsinys)

Lietuvių kultys stasėsi savo pastatus pagal iš kartos į kartą perduodamus papročius, kurių kitėjimai laikas mažą turėjo įtakos. Statybos raida priklausė nuo viso gyvenimo kitėjimo veiksnų. Pastatų pavidalą žmonės keitė tik realaus reikalo vertinimui, palaipsniui, atskirais elementais. Be gyvenimo pastovumo, pastatų pavidalų pastovumui žymios reikšmės turėjo dar ta aplinkybė, kad nuo seniausiųjų laikų statybai buvo naudojamos vietinės ir vis tos pačios medžiagos (medis, šiaudai, akmenys, molis...) ir beveik tie patys statybos būdai. Išorinių veiksnių, kurie būtų galėję turėti įtakos baltų gyvenimui, tuo pačiu ir jų statybos spartų kitėjimui, bent pirmąjį tūkstantmetį po Kr., kol dar nebuvo reikšmingų santykių su kaimynais, istorija negali mums nurodyti.

Taip pat nežinios tebėra apgaubtas ir mūsų prosenių gynybos statybos — pilių bei pilalčių ir su gynyba susijusių pastatų bei įtvirtimų — pirmasis raidos periodas. Nors lietuviai žymiai vėliau už savo kaimynus sukūrė savo valstybę, o žemaičiai dar ilgą laiką nebuvo į tą valstybę įjungti, jie ruosė žygius į gretimų kraštus ir buvo kaimynų puldinėjami dar prieš tai, todėl apsigynimui turėjo statyti pilis. Tai patvirtina archeologinės iškasenos ir kronikose išlikę švėtimai ir lietuvių kraštų atliktų karo žygių aprašymai.

Gana primityvų lietuvių kiličių ūkio ir kultūros lygį prieš valstybės sukūrimą atitiko ir visuomenės santvarkos forma. Toji būklė, kurioje vyravo šeimos bei giminių tvarka, paį lietuvių išsilaikė net iki XIII šimtmečio, pas žemaičius net iki XIV šimtmečio. Valdžia priklausė giminių senėnams, rikams, kunigams, vėliau kunigaikščiams. Vadovavimo pareigos jiems tekdavo dėl jų sumanumo, narsumo; šios pareigos vėliau virto pavaldimomis. Su laiku ir materialiniai tokių vadų išteklių padidėjo, pasidarė didesni už kitų, eilinių piliečių, išteklius. Ilgainiui, priklausomai nuo vietos ir giminės, kuriai teko vadovauti, vadui reikėjo turėti didesnius ar mažesnius įrengimus ar pastatus, susijusius su gynybos organizavimu, reikėjo rūpintis saviškių apsauga nuo priešo veiksmų ir vadovauti pačiai kovai.

Seniausiais laikais buvo vengiamą su priešu susidurti, todėl nuo jo pasislėpti buvo pasirenkamos sunkiai surandamos bei prieinamos vietos, paprastai esančios ant upių, ežerų ar balų supamų kalnų, prie kurių negausūs priėjimai turėjo natūralias ar dirbtines kliūtis (Fleiburg). Kalnų šlaitai buvo dažniau nukasami ir apsupami pylimų eilėmis, vėliau medžio rastų tvoromis.

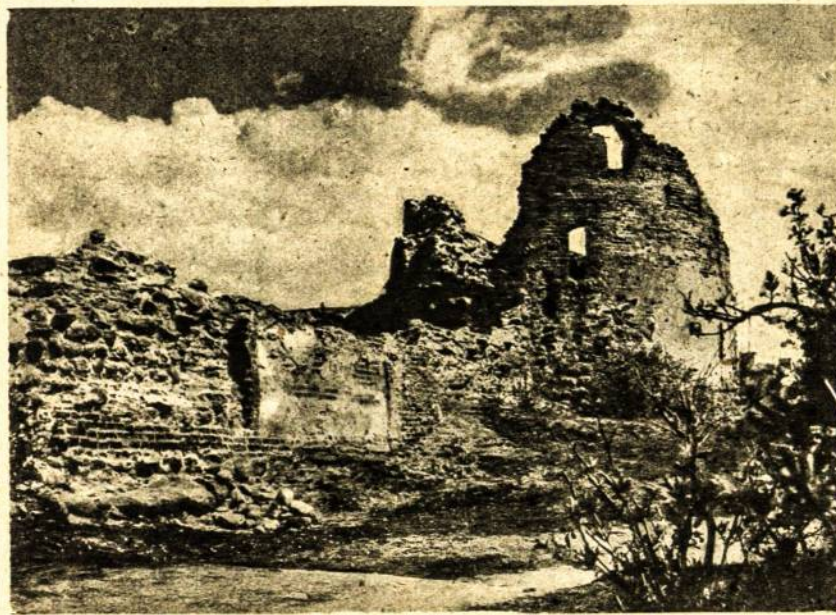
Tolimesnėje raidoje, kada tokiose vietose reikėjo ilgą laiką gyventi ir kovoti, prasidėjo reikalingų pastatų ir su gynyba susijusių įrengimų statyba, t. y. prasidėjo pilių statyba.

Pilyse turėjo atsirasti naujos paskirties pastatų bei įrengimų, kurių iki tol krašto statyboje nežinota (pvz.: pylimai, perkasai —

kliūtys priešui patekti į pilį, aukštos ir tvirtos sienos bei varčiai — apsaugai ir kovai, bokštai — priešui sekimui ir kovai, įvairios kovos priemonių dirbtuvės ir t. t.), arba nuo seno žinomos paskirties pastatai, pilyse statomi, turėjo įgauti naujų yčių, susijusių su naujais reikalavimais (didėniu tvirtumu, saugumu bei talpumu). Prie šiųjų priskirtinos patalpos įgulai, žmonėms, maisto atsargoms, gyvuliams sutalpinti ir t. t.

tų sričių centrais, turėjo atsirasti naujų pilių formavimuisi reikšmingų veiksnių. Kaip kitur, taip lygiai ir Lietuvoje, prieš vieningos valstybės susikūrimą sritinių valdovų pilyse ar būstinėse turėjo subėgti visų srities gyvenamojo laiko reikalų siūlai, turėjo koncentruotis ekonominis ir kultūrinis gyvenimas. Tų reikalų rūpinimas neabejotinai galėjo turėti įtakos pačių pilių ir prie jų besikuriančių gyvenamųjų vietovių (palių) statybos pobūdžio susiformavimui.

Kadangi, kaip matėme, prie valdovo pilies ar būstinės telkėsi geriausi bei kultūrai kilti ir klestėti palankios sąlygos, tai joje turėjo kilti didesnis ir estetiškesni pradų būties formavimui pareikalavimas, negu kitose srities vietose. Tokio pareikalavimo kilmui reikšmės galėjo turėti dar orumo, pagarbos valdovo autoritetui bei reprezentaciniai sumetimai. Žodžiu, to-

Kauno pilies griuvėsiai

Nėra abejonės, kad pilių statybos raida vyko daug spartesniu tempu, negu šiaip krašto gyvenimo statybos raida, nes priešai pilis dažnai puldinėjo, degino ir griovė. Pilis atstatydami, mūsų proseniai turėjo ieškoti tokių naujų techninių priemonių, kurios būtų apsaugoję juos nuo kartą išgyventų nelaimių. Vadinas, teko tobulinti, kas buvo netobula, keisti, kas buvo netinkama.

Jei gyvenimo pastovumas, nebuvimas reikalo keisti nuo seno žinomas pastatų lytis, iš vienos pusės, riboti materialiniai išteklių, iš antrosios, trukdė žemdirbių statybos raidai, tai panašiu trukdančiu veiksniumi pilių statyboje negalėjo būti. Nuo kylančio pavojaus apsisaugoti kartą ji išgyvenusiųjų turėjo sukelti visas turimas jėgas ir panaudoti visus reikalingus bendruomenės išteklius. Be to, pilių statybos raida galėjo paspartinti svertinių pilių statybos pavyzdžiai, matyti laike žygių ir tuos kraštus, arba įkairti ar belaisvių pritaikyti lietuviams iki tol nežinomi statybos būdai.

Nors gyvybės ir turto išsaugojimas pradžioje turėjo būti svarbiausiuoju pilių formavimosi veiksmu, vėliau, kada pilių valdovai-kunigaikščiai ėmė valdyti didesnes sritis, o jų pilys virto kultūriniais bei administraciniais

kiame centre, kuriame koncentravosi išteklių ir būrėsi žmonių atranka, turėjo būti rūpinamasi pilies pastatų ir jų patalpų gražesne išvaizda, dailesne forma, turėjo suklestėti architektūra lygiai, kaip ir kitokios to laiko meno šakos. Panašios, tik mažesnes apimties sąlygos galėjo būti ir didžiųjų būstinėse. Ir jose galėjo būti gražesnių pastatų ir patalpų bei puošnesnių patalpų, negu šiaip žemdirbių sodybose.

Keliautojas Vulfstanas, IX šimtmečio gale aplankęs baltų (aistų) kraštą, savo keliuonės aprašyme^{*)} mini ten radęs daug pilių ir miestų Trusą (išnykusį, buvusį dabartinio Elbingo vietovėje), Kryžiučių ordino kronikininkas Petras Dusburgas^{*)}, vaizduodamas ordino kovą su senprūsiais, mini, kad XIII šimtmečio gale ordinas sunaikino senprusių pilį Ragainę prie Nemuno, turėjusią mūrus, priemiestį ir kitus namus. Taip pat jo žinios kryžiuočių 1272 m. sunaikinę prekyvietę (forum) Gerkiną ir 1287 m. tokią pat vietovę Pogusanę. Samioje, esą, buvęs kaimas, kuriame gyveno 500 vyrų.

(Bus daugiau)

*) J. Užpurvis. Lietuvių tautos istorijos šaltiniai.

*) Ibidem.

Juozas Mikšlas

Tėvynės ilgesys

Kažkas kiekvieną mano žingsnį seka,
Visur mane kaip nepamiręs šėšėlis lydi.
Ir tuos pačius ir tuos pačius man žodžius sako:
„Tu širdyje nešioji skausmą didį.“

Kažkas ir naktį pas mane ateina
Ir paslaptingai kužda man per sapną ramų:
„Kodėl nuilidai savo skambią dainą?...
Kur palikai tu savo gimtą namą?“

Kažkas man primena per greit suvlysiusią jaunystę,
Seniai, seniai matytus tėviškes laukus
Ir dar neleidžia per toli nuo jų nuklysti,
Ir slėgia man krūtinę lyg akmuo sunkus.

Kažkas kiekvieną mano žingsnį seka...
Ir sielvartingai klausiu aš: „Kas tu esi?“
Ir aš jaučiu... ir aš girdžiu — atšako:
„Aš — tavo paliktos tėvynės ilgesys...“

Mokslas ir meno išradimai darosi bendras žmonijos labas, ir šiandien nebeįmanoma kalbėti apie vieną kultūringą tautą, sušvitusią kultūra, meno šėdėvais viener ar kitur, kaip tai buvo senovėje.

Dabar kultūra darosi pasaulinė, visos žmonijos. Galėtų net kilti klausimas, kad ateityje iš viso nebeliks tautų ir valstybių sienų. Tą mintį lyg ir sustiprintų dabartinis karas, sunaikinęs savo bangomis visas sienas.

Gal galima net būtų sukurti idealios santvarkos planą: visas pasaulis, sakysime, viena valstybė.

Tačiau tai tik tolima svajonė. Pažvelgę į žmogų ir jo psichologiją, pamatysime, kad jam visada suprantamesni ir labiau savi bus artimieji.

Tauta — tai artimoji žmogaus aplinka, su kuria jis susijęs kūnu ir siela. Tauta — tai bėtrija, surišta vienos kalbos, praeities, papročių, žmogaus būdo, gyvenamosios vietos ir, pagaliau, ekonominių interesų.

Šiandien mes, pasitrąkę viener, o gal ir daugiau metų svetur, ne tik protu, bet ir širdimi pajutome, kas yra savi tautiečiai, sava tėvynė.

Ji glūdi mūsų širdies gelmėje, kalba per mūsų darbus, juoką ir sielą. Tauta — tai bėtrija, sušvitusi vienos kalbos, praeities, papročių, žmogaus būdo, gyvenamosios vietos ir, pagaliau, ekonominių interesų.

E. Putvytė

Svetur

Ir plyšta iš skausmo širdis, kai išplėtas iš savo tėvynės blaškaisi pasaulyje, kaip benamis klajūnas.

Karas pasiekė nepaprastą masą, išjudindamas ir naikindamas nuosaukščius kampelius, įtraukdamas ne tik kovojančias kariuomenes, bet ir ištisas tautas. Gyventojų atplėšė nuo jų žemės ir kaip medžio lapus sviedė į sveitimas šalis.

Karas pakirto žmogaus dvasinę jėgą, nės savo griaujamąją jėgą siekia išplėsti žmogui tikėjamą ateitimi ir teisybę.

Mažosios tautos pasijuto nesaugios, ir daugelis klausia savęs, ar jos iš viso liktų gyventi ateityje.

Naujieji mokslo išradimai padaryti prieš karą ir karo metu, tobulėjęs susisiekimasis, radijas, sudėtinga gamyba. Kada augalas auginamas viename pasaulio kampe, jam apdirbti anglis kasamos klijur, likusios apdirbimui reikalingos medžiagos gabenamos iš trečiųjų, verčia valstybes atidaryti savo sienas ir įsijungti į bendrą gamybos raidą, verčia žmones atverti akis ir atverti ausis visam tam, kas vyksta pasaulyje, nebe leidžia sustingti vietoje ir tūno į savo kampelyje.

Kas šieandien mes? Klajūnai, benamiai, bespalviai sutvėrimai!

Ko bevertas nuplėštas lapas nuo medžio! Ko vertas žmogus be savo tautos. Be savos tėvynės jis virsta nieku, nes neturi aplinkos, kurioje reikštųsi. Juk ne tik vada! ir menininkai tautą veda ir kurla jos kultūrą. Tauta pagimdo ir užaugina menininkus ir vadus, ir žūsiu talentai, jie nėra jiems dirvos augti, jie nėra kama jų klausyti.

Žmogus savyje visuomenėje yra visumos dalis. Kaip augalas savyje žemėje, taip ir žmogus reiškiasi per savo tautą.

Ir žmoniją mums lengviau suprasti per tautą. Žmoniją ne kaip palaidą minią, įvairiaspalvį, nesukalbantį ir viens kitą nesuprantantį mišinį, bet kaip tautų vainiką.

Rooseveltiene pas Berlyną pabaltiečius

(Laiskas iš Berlyno)

Ponia E. Rooseveltienė

Iš 4,3 milijonų gyventojų prieš karą Berlynas kapituliacijos dienomis beturėjo apie 2,5 mln., dabar turi apie 3 milijonus. Iš tūkstančių lietuvių kapituliacijos dienomis Berlyne buvo likę jau tik šimtai. Dabar yra jau tik saucelė. Tų, kurių pavardės ir adresai žinomi, yra tik kečios dešimtys. Kiti gyvena išsisklaidę ir išsklaidyti. Nuo kapituliacijos iki dabar tam tikras skaičius Berlyno lietuvių „žaliois“ ir „nežaliois“ keliais iš Berlyno išnyko tai į rytus, tai į vakarus, vieni savo, kiti ne savo noru. Tų kurie Berlyne liko, padėlis, švelniai farfanti, buvo nepavydėlina.

Kaip žinia, Berlynas iš pradžių buvo vienų sovietų okupuotas. Liepos mėnesio pradžioje atžygiavo anglų ir amerikiečių okupaciniai daliniai, o vėliau dar ir prancūzų. Miesto dalys Tiergarten, Charlottenburg, Wilmsdorf ir Spandau yra britų sektoriuje, Schoeneberg, Tempelhof, Kreuzberg, Zehlendorf, Steglitz, Neukölln — amerikiečių sektoriuje, Wedding ir Reinickendorf — prancūzų sektoriuje, o visa rytinė miesto dalis su miesto centru, su Alexanderplatzu ir t.t. yra rusų sektoriuje. Visą miestą bendrai valdo tarpalpinė komendantūra, atskirus sektorius — atitinkamų okupacinių kariuomenių komendantūros. Nors magistratas (rusų zonoje) yra bendras, bet kiekvienas sektorius vis dėlto valdosi šiek tiek skirtingai. Judėjimas tarp atskirų miesto sektorių nesuvaržytas, nors kai kuriuose sektoriuose būna dažnai praeivių asmenų dokumentų tikrinimas. Kam nebūtinai reikia, į kitas zonas nevyksta.

Mieslas jau per bombardavimus buvo baisiai sugriautas, o per kovas dėl Berlyno ir galvės kovas — dar labiau. Vis dėlto berlyniečiai vaidina lyg jie atstotai. Didmiesis lieka didmiesis, nors ir tarp griuvėsių, ir stengiasi atgaivinti visokias didmiesiškas iluzijas. Nesant kuro, išskirsta daugelį miesto parkų, net ko ne visas Tiergarteno parkas, kuris, tiesa, jau per miesto kovas gerokai grąnatų buvo nučiūzintas.

Maištinimas pasuklinėmis kovų dienomis ir pirmaisiais po kapituliacijos mėnesiais buvo labai sunkus. Vasarą daug žmonių mūrė, kadangi organizmas nuo išbėdėjimo neatsilaikė prieš bet kokius, nors ir mažiausius, ligos priepuolius. Apskritai, tokiais laikais didmiesčiuose vis sunkiau su pragyvenimu. Lietuviams Berlyne buvo tiek pat sunku, kaip ir kitiems, kai kuriais atžvilgiais net sunkiau. Jie ir dabar dar, jei nėra UNRRA'os stovyklose, gyvena tik iš vokiškų kordelių ir jokių maisto priedų iš niekur negauna. Iš viso jie iš niekur negauna jokios nei materialinės, nei moralinės paramos; nesirūpina jais nei primini neprisimenant jokie lietuviški centrai, ir taip atrodo, lyg jie išbraukti iš gyvyų sąrašų. Beje, Berlyne šiuo metu nebėra jokio lietuviško komiteto ar pa-

našaus. Žinant padėtį Berlyne, tuo niekas nesistebės.

Skaudžiausia buvo, kai ilgus mėnesius Berlyno lietuviai buvo visiškai atskirti nuo pasaulio ir nieko nežinojo apie savo tautiečių likimą vakaruose. Tik kai paštas pradėjo judėti, pamazų sužinojo apylinkė padėtis ir vėl įgauta šiek tiek vilties. Daug kas buvo tikra staigmena. Pavyzdžiui, lietuviški laikraščiai, lietuviškos gimnazijos ir kitos mokyklos, lietuviškų meno

Kaip Gestapo leido ir platino 'slaptąją' lietuvišką spaudą

Gestapo įstaigos ir jų agentai Lietuvoje gerai suprato slaptosios lietuviškosios spaudos reikšmę lietuvių tautos kovai prieš načių okupaciją. Negalėdami gėbelsinės propagandos metodus paverkti lietuvius paklusti naciams, stengėsi kaip įmanymai užgniaužti pagrindinį lietuvių tautos laisvės judėjimą. Milžiniškas pastangas dedant, 1943 m. rugpjūčio mėnesį Gestapui pavyko surasti ir konfiskuoti vieną pagrindinį spausdintuvų. Vienok šis jų „laimėjimas“ nedaug ką tepakaltė slapto lietuvių judėjime, nesgi išaiskino vieną slaptą leidinį, tuojuo jo vietoje atsiradavo naujas.

Štai ką įvykių rotyjaus diena rašė konfiskuoto pagrindinio laikraščio įpėdinis:

„Norėdami truputį pagadinti šioje srityje Gestapui upa, mes pažadame, kad jei kartais Gestapui ir pavyktų dar surasti ir suminti kurią nors slaptą lietuvišką spausdintuvą, tai to pasėkoje nustojusio eiti leidinio vietoj mes išleisime du naujus. Tam visi pasiruošimai padaryti jau prieš pusę metų. Prašom.“ („Laisvės Kovotojas“ 1944, III, 6, Nr. 22).

Gestapas, matydamas, kad tokios priemonės nedaug ką gelbės, griebėsi „gudresnių“ — provokacijos. Jo vadovai, matyt, jau nebeneigė pagrindinės spaudos svarbos. Su pagrindinio spauda jie nutarė kovoti taip pat pagrindine spauda, tikėdamiesi, galėdami ją palankioje sau dvasioje spausdinti ir platinti daug didesniu kiekiu. Šiam reikalui 1944 metų kovo mėn. pradžioje jie išleido vieną „slaptą“ „Laisvės Kovotojo“ au-

ranasmblių pasirodymai, amerikiečių ir anglų įstaigų ir pareigūnų prielankumas lietuviams vakaruose ir t.t. Visa tai Berlyno lietuviams buvo lyg garšai iš kito pasaulio. Nors Berlyno lietuviai liko išskirti iš lietuvių bendruomenės tautinio solidarumo manifestacijų, tačiau jie, kartu su visais tautiečiais, ar jie būtų rytuose, ar vakaruose, ar už jūrių, džiaugiasi ir lūdi bent dvasioje, kuriai demarkacijos linijų, zonų ir sienų nėra.

Pabaltiečiams Berlyne buvo tikra staigmena ponios Rooseveltienės apsilankymas vasario 15 ir 16 d. Ji atvyko trumpam ir į UNRRA'os DP stovyklą Zehlendorfe ir keliolika minučių pabuvojo su pabaltiečiais, tuo laiku stovykloje esančiais (daugiausia čia latvių; lietuvių ir estų tik mažas skaičius). Kai pabaltiečių delegatės Rooseveltienės dekojo už jos pastangas UNRRA'je ir apskritai išviečintų žmonių naudai, žymioji viešnia kukliai atsakė, kad ne ji viena čia turini nuopelną: „Visi buvo už Jūsų reikalą“ pareiškė ji. O kai pabaltiečiai įteikė jai atminimui tautinio darbo piršines, ji pasakė: „Jūs patys nieko neturite, o tačiau dar dovenojatė! Gražiai taip pat atsiliepti apie mergaičių tautinius drabužius. Rooseveltienės apsilankymas stovykloje mumsikiams buvo, suprantama, pažymėlina diena. Su pasitenkinimu vienas kitas mūsikių po to pareiškė: „Ir aš su Rooseveltiene pasisveikinau!“

Berlyno lietuvių kolonijos „mėlyli ir vėlyli“ tautiečiai siūncia sveikinimus iš šos ypatingos salos visų keturių horizonto krypčių broliams ir seserims!

Dipl. ekonom. Br. Kviklys

šios mažumos neapleis mūsų krašto.

Su demokratinėmis partijomis mes bendradarbiausime tik tuo atveju, jei jos nustos laikisios lietuvių tautai kenksmingos krypties ir visiškai subordinuosis mūsų idėjoms (minčių elgai). Krikščionių demokratų partija, kuriai vadovauja dvasiški, rodo didelį prielankumą žydams. Demokratinų partijų vadovai — K. Grinius, M. Krupavičius ir prof. Aleksa — 1942 m. lapkričio mėn. itekdami memorandumą generaliniam komisariui aiškiai įrodė savo prielankumą žydams.

Krikščionių demokratų partija pritarė jų žygiui ir protestavo prieš žydų išnaikinimą (skaitys Nepriklausomoje Lietuvoje Nr. 9—12/1942). Daugelis dvasininkų rėmė žydus...

Kaipo pastarųjų laikų pavzdžiai minėtini dvasininkai Vaciovas Tomaševičius, Kaune, ir Juozas Zelvys, Kaune — Sv. Antano bažnyčia, kurie dar 1944 m. sausio mėn. krikštijo iš geto pabėgusius žydus... Giliai tikintis katalikas, lygiai kaip ir mes, smerktokius veiksmus.“ (Cituoja iš Gestapo išleisto „Laisvės Kovotojo“ 1944 m. vasario — kovo mėn. numerio).

Tai tik kelios gestapinio „L. Kovotojo“ mintys. Jų, žinoma, yra paskelbta daug daugiau, bet visos viena kitai panašios. Visomis savo mintimis vilkas išdėvė save, nors ir buvo avies kailiu užsivilkęs. Lietuvos visuomenė tuo laiku nebuvo jau tokia naivi ir politškai neišmoksinta, kad negalėtų to visko suprasti.

Tikrasis „Laisvės Kovotojas“, polemizuodamas su gestapinu savo įpėdiniu, rašo:

„Taip pat leidinio pradžioje Gestapo rašo apie kažkokius skilimus, neperžengiamas prarajas ar panašiai. Iš tokių pareiškimų mes dar labiau išsivaramo Gestapą, nes visiems žinoma, kad skilimai šiuo metu yra madoje tik pas „išų“ (pernai atskilo Italija, šiemet laukiama Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos ir kitų atskilimo), kurios vieninteliai „cementai“ yra Gestapo. Lietuvių tautoje gi šiuo metu skilimai yra baisiai nemadingi, nes lietuviai gyvena vieningoje Nepriklausomybės laimėjimo dvasioje, tuo tarpu „ašies“ partneriai skyla, nesutardami, kam turi tekti karo pralaimėjimas.“

Straipsnio autorius polemiką baigia šiais linksmais žodžiais: „Baigdamas turu tik pranešti kad LLKS baltai pavydi tų spausdinimo priemonių, kurias Gestapo pastelkė falsyvo Laisvės Kovotojo pagimdymui. Įsivaizduokit sau spausdinama viešoje „Sąrašo“ spausdintuvėje Kaune, Maironio 2-vė 26, spausdina (elektrinėmis mašinomis) iš „Spindulio“ spausdintuvės

paskolyti žydų tautybės geri darbininkai (lietuvių darbininkai ir tarnautojai prieš tai iš Sąrašo spausdintuvės buvo pašalinti) ir platinama — Gestapo apmokami tarnautojai, važinėdami po visą Lietuvos teritoriją keliomis lengvomis mašinomis. Be to, dar išliss tarnautojų būrys Gestapo rūmose Kaune kiša į vokus, klijuoja ir siūncia viršaičiams, apskritų viršininkams ir visur kitur, kur tik užsimanė.“

Taigi, kaip matome, šios gestapinės priemonės pagrindinės spaudos veikėjus ir jos bendradarbius nelabai gąsdindavo, atvirkščiai, retkarčiais suteikdavo tam tikro įdomumo ir jumorą.

Nežiūrint vokiečių valdžios provokacinių priemonių, pagrindinė spauda vis labiau plito. Bet apie tai geriau tekalba kitas pagrindinis laikraštis, kukliai savo skiltyse minėdamas metinę laikraščio sukaktį:

„Jau pati tiesa, kad kraštas pajėgė pasipriešinti mobilizacijai ir atmetė vokiečių organizuotą lietuvių legijoną, yra milžinišką atmainų rodiklis. Daug to buvo priežasčių, bet svarbiausią vaidmenį suvaidino mūsų laisvoji pagrindinė spauda, į kurią rikiuojasi visas kraštas, nes tuo tarpu ir į tik ji yra lietuvių viešosios nuomonės reikšė, nors pati, palyginti, dar jaunutė. Mes teimin tik savo metines, kiti už mus dar jaunesni. Per metus — nuo 1942. VI. 1 — teišleidom vos 21 numerį, bet su bendru 98.000 metiniu tiražu, ir 2 ekstra leidinius. „Neprikli. Lietuvos“ tiražas prilygsta maždaug prieš 10—15 metų turėtus mūsų savaitraščių tiražus, bet kadangi „N. L.“ ne kolekcionuojama, tai jos skaitytojų skaičius yra žymiai didesnis. Už jau slaptosios spaudos savybė. Už tai esame dėkingi platintojams ir skaitytojams.“

Laikraščio darbas nėra lengvas. Išleisti vieną numerį mums reikia tik techniskam darbiui 9 darbo dienų, taigi, per metus teko dirbti 189 darbo dienas arba 6 mėn. 9 d. Reikalinga dar truputis ir nervų, nes leisti laikraštį yra tiek pat gyvybei pavojingas, kaip ir kareiviui mūšio lauke. Dėl tokiu darbo sąlygų skaitytojai bus atlaids dėl tų ar kitų netobulumų, netikslių, kuriuos ir mes patys matome ir patys dėl jų sielojames.

Antrosius metus pradėdami, stovim prieš naujus didelius sunkumus ir svarbius įvykius, kurie gali pareikalaus tiek iš mūsų, tiek iš visos mūsų visuomenės kai kurių apsisprendimų. Būdami realūs ir teisingi, būsim pakankamai stiprūs numest okupacinį jungą, išplėst iš okupanto ginklą ir kardu — ugnim įsijungti į laimėtojų, į laisvų nepriklausomų valstybių tarpą“ („Neprikli. Lietuva“ Nr. 9 (21) 1943, VI. 1 d.).

BALF pirm. kun. dr. Kontius tarp lietuvių moksleivių Detmoldė

Sįs diena belgo vardadienis. Draugai per pietų pertrauką atnešė glėbį gelių ir sukrovė ant mašinų. Koks kontrastas! Gėlės ir plienas! Gyvybė ir šaltas trūnių mas.

Fabriko darbininkas prisiminė gėles. Florencijos verandos, gėles Serbijos kalnuose, gėles prie Nemuno ir prie žydinčios Nicos.

Dominykas visą valandą darbuojasi prie krosnies. Grįžo šlaipias, o jokios ugnies susidžiavinimui. Keikia italus, kodėl nepašarino maškų. Pagaliau atsisėdė, iš lovos išlūpęs, lentą, sutrupina ją ir įkuria ugnį.

Arigo šiandieną gavo pirkli piešimui popieriaus, todėl linksmas ir patenkintas. Piesimas jam – viskas. Net užvakar, kai policija kratė stovyklą, laikėsi su pieštuku rankoje nubrėžti policininkų šaržus. Vakare, kai nupirkau knygą su Renoir piešinių reprodukcijom, išėmė kaip vaikas šokti.

Vakar mūsų fabrike suėmė aštuonis rusus. Šiandien visus kažkur išvežė iš miesto, tūkstančių likimo keliu.

Vieno ruso žmona liko dirbti foliaui. Moteriškė visą dieną rauduoja. Bet turėjo dirbti prie mašinų, nors viskas krinka iš rankų. Turėjo dirbti ir galvoti apie mašiną, kai viso gyvenimo sąvokos ir planai sugriuvo, šeima išardyta.

Stovykloje, per naktį aštuonetas prikvėpuoję ir nevėdinamoje, pusrūčiai ir sekmdienio pasirušimui – vieni eis pasivaikščioti, kiti visą parą išmiegos (dėl to ir valgo taip, kaip išlipo iš guolio). Neri, aisku, baigs autoportretą, prie kurio visa savaitė, grįžęs iš fabriko, sėdi. Piesia pasidėjęs ant lagamino. Lagaminas ant kelių. Ant stalo negalima – jį nuolatins judina užsigulusių draugų alkūnės.

Cigonas loposi savo lopais aplopytas kojinės ir žvitrūm akim seka valgančius. Jis Bulgarijoi paliko šeimą vien dėl to, kad, čigonisko smalsumo vedamas, norėjo sužinoti, kaip kiti gyvena.

Naktie, tu man patinki tokia, be triukšmo, be žmonių. Viena gamta. Žmonės mėgsta apie tave kalbėti kaip apie niūrią, pilną juodų paslaptių ir baidyklų. Ne, tai tik žmogus galvojęs, kad visur yra baisu ir tamsu, kur nėra jo – žmogaus... Tačiau žmogus nusinėjęs į guolį visus savo piktus užsigėdimus ir piktas mintis, ir tu likai viena, rami ir paprasčia.

Tu žinai, žmogau, kad turi dar tiek daug mokyti, skaityti, ieškoti, gyventi – o čia eik paskui plūgą ar ekėčias kaip vergas, stumk mėslo vežimus. O laikas bėga. Niekados nemaniau, kad taip daug galima su juo nufuoti.

Vakare, kai išlampytai raumėnimis prisėdi prie knygos, minlys laksto taip palaidai, taip idrikučiai, kad dedi viską į šolį ir guli ant nory.

Laikrodė žemai salone muša šešias. Keliamės ir skubame sėsti gyvuliui, nes jau ir šeimninkas, girdėti, juda. Tempiami šieną, pum-

ruojame vandenį. Jeigu ir smegenys čia augtų laip, kaip muskulai, kaip turėtum būti patenkintas...

Dominykas mirė! Vyras geležinis, naujas.

— Mirsim, visi mirsim šio bado karalystei, nė vienas negrįšim savo Lietuvelėn. — girdžiu kaip šiandieną jo žodžius ir matau jį pasilenkusį ant lovos, beapustantį tabako sūčius arba bežiūrintį į didžiulį dubenį su keleta šaukštų sriubos visam kambariui.

Jis mirė savaitė po kapituliacijos, apie kurią tiek daug svajojo. Džiaugsmas nebegelbėjo – organizmas buvo per daug suėstas sunkaus darbo kalvėje ir maisto, kurio padorus šeimninkas neduoda savo šuniui.

Ir galvoju, kad ne vienas Dominykas – taip šimtai baigė savo gyvenimą sveikimoje žemėje bevergaudami, besukdami karo mašinai ratus. Toli nuo tėvynės, kurią tik iš meilės jai apleido. Kapas vienišas, po svetimu dangumi.

Karas baigėsi. Pabėgėliai grįžta namo, benamiai ieško prieglaudos ir neranda. Daugumas jų tik su lagaminais rankose, lagamine visas turtas.

Ak, tie vaikai! Kiek daug jų be tėvų, palaidai besibastantių, nežinančių, kur ir kaip prisiglausti. Štai gal vienuolikos, gal trylikos metų berniukas tempia kuprinėlę ir krepšį, skuba vagonan. Vaziuoja lėviškėn, kurioj tikrai nieko nebėra. Namai sudegę, tėvas fronte žuvo. Motiną bombos užmušė. Jis pats su hilleriugenda išklydo į Vokietijos gilumą. Kas jais kelionėje rūpinasi. Kas jais ten rūpinasi?

Visi kambariai užimti. Mes gyvename salėje. Kadangi ir salė plina, naktį, kai visi išsitiesia, nebėra vietos nė kojai. Mes su broliu įsitai-

sėme „miegamąjį“ koridoriuje ant stalo, ant lo paties, kur UNRRA-os duodama maista dolina. Nakvynė prie atviro lango, kadangi visi stiklai iskritę. Naktį dažnai pakyla vėjas ir švilpia per ausis, plevena antklodė. Užsitrauki antklodę ant galvos ir miegi, į nieką nereaguodamas, nes dar nėra perdaug šalta. Čia, Wiesbadene, skirtingas temperatūros tarp dienos ir nakties mažesnis, negu Bavarijoje.

Mūsų palatinė – palapinė ir viena antklodė. Neuzima daug vietos ir lengva nešioti.

Pagaliau! Pagaliau turime nuosavą kambarėlį dviem žmonėm, su lova, su stalu, su kėdėm – tikrą kambarį, kurį mes susikėlėm ir susilpėdėm palėpė. Dabar, po visos dienos triušio; ramiai atsisėdome pirmą kartą po išvažiavimo iš Lietuvos prie stalo.

Vartom po ranka pakliuvusį „The News-Tribune“ numerį, žiūrime reklamas, skelbimus. Sofa tiek dolerių, kostiumas tiek, skrybėlė vėl tiek ir tiek. Žiemai kostiumas, štai pavasariui, šitas vasarai, o šit rudenii. Ir skrybėlės kas sezonas kita. Ir žiūrime į savo nuvalkiotas skrybėles, sukabinatas ant durų, žiūrime į savo drabužius – kur tau sezonai! Mes štai pačiame vidurvasary su tais pačiais vilniniiais kostiumais, su kuriais viduržiemy malkas kirtome, ragšus vertėme, juodais marškiniais, joku būdu jau nebelinkančiais nei vartojimui, nei vasarai. Sunkūs dideli karčiviški klamakai ant kojų. Kojinių – nebeprisimename, kada paskutinį kartą jas turėjome ant kojų. Lagaminas pilnas knygų ir popierių...

Tebegyvename palėpėje. Oras darosi vis šaltesnis, tiršta šalta migla skverbiasi po nesandarūs langus į kambarį, be palio (kurį aš paskutinį pinigų vakar nuo spekulianto nusipirkome) nebegalima kambarįje dirbti. Naktį rankogais po „lova“, verties nuo vieno ant kito šono, – vis viena šalta.

Pro langą matyti viena apvalinkė, ligi pat Reino. Lapai masėmis krinka. Dangus pilkas ir sunkus. Dažnai vėjas dieną naktį barškina stiklus, ir laukiu tik, kada išvirs langai, supuvę ir išgverę.

Antano Baranausko „ANYKŠČIU ŠILELIS“

(Tęsinys)

Pagrindinis jausmas, persunkęs „Anykščių Šilėlį“, – tai tikra laimė, džiaugsmas dėl gamtos grožio ir iš to plaukianti didelė dvasios ramybė. Tas ramumas nuolat patiriamas: poetas jau pat pradžioje klausia: „kur ramus jūsų užimas nuo vėjo?“, miško paukščių jam taip „ramu klausytis“; ne tik jam, bet ir visiems būdavo iš šilėlio „didžiausio ramumo, gražaus ramumėlio“. Iš to gamtos grožio išgyvenimo kyla drauge su dvasine ramybe ir kažkoks neišaiškina. mas graudinąs ilgesys. Žmogus junta, kad jam kaž kaip gera, ramu, graudu. Ir taip šilėlyje „ka tik jauti, vis ramu: širdį glosto, griaudžia“. Iš tos ramybės, anot Baranausko, „ašaros ir atsidusimas,

M. Valtkus

Draugams

Užu sienų vėtra trankosi, gūsiais šniokščia – lyja. Kurstom krosni; kaista rankos; gera kambaryji.

Trisų dieną, galim vakarą jaukiai šildyt kojas; dingso vargas nežinia kur, lydime juokais.

Skaudžios mintys, gilūs klausimai, naktį pasilsėkit, grožio rojum mes keliausim aukso vaisių siekt.

Kur jaunystė? Esam vieniši... betgi turim draugą. Nevadinkit mūs vardgieniais – reikia mum nedaug.

Na, drauguži, ranką duoki man, lenkim stiklą vyno, žydrą svają tyliai suokim vis tolyn, tolyn...

Du našlaičiai mes visatoje, betgi turim Tėvą... Imk, drauguži, į sveikatą! Nesakyk sudiev!

Užu sienų vėtra trankosi, gūsiais šniokščia – lyja... Nesiskirs bičiulių rankos vėtrų sūkuryj!

iš to šventos pajautos, iš to giesmės imas“.

Pažįsta tą savotišką susigraudinimą, gamtos grožį išgyvenant, ir kiti poetai, pvz., Putinas rašo:

Dievuli mano, kas per šviesios naktys!
Ir kas aukštų padangių per aukštumas!
O žvaigždės, žvaigždės! didelės ir mažos,
Taip spindi net graudu, Dievuli mano.

Bet ir Baranauskas lygiai subtiliai sugeba išvengti žmogaus sielon ir išskelti tą graudų ilgesį. Štai, pvz., viena iš lyriškiausių „Anykščių Šilėlio“ vietų:

Es tas visas ramumas po lietuvių dūšias,
Lyg lygumoj vėjelis po žoleles trąšias,
Plaukydamas lingavo, tamsiom vilnim tvino:
Dažnai miške lietuvis, ko veikia nežino.
E tik junta dažniausiai, kad širdis neskaudžia,
E tik pilna pajautų labai ramiai griaudžia,
Ir lyg rasos žemčiūgais gausiai atgaivinta;
Ir lyg rasa per veidą ašarėlės krinta.

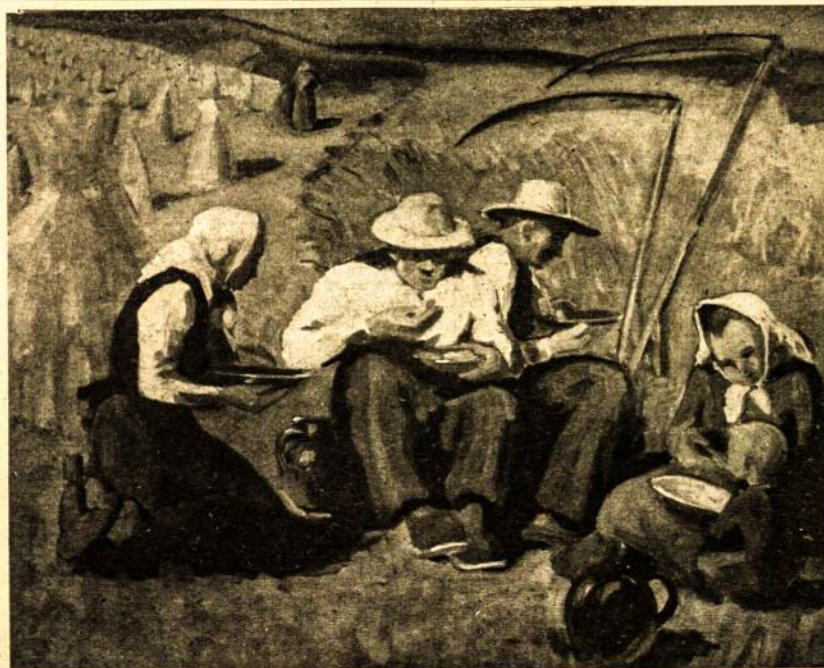
Tasai susižavėjimas gamtos grožiu, toji begalinė dvasinė harmonija, tasai nesuprantamas, bet toks mielas kažko ilgesys tiesiog svaigina žmogų, verčia jį užmiršti viską, užmiršti save patį. Rodos, žmogaus asmenybė nyksta ir išsirtipa šitame visi apimančiame grožyje, lyg ir susilieja su visa gamta.

Panašų jausmą pažįsta dažnas rašytojas, arčiau susigyvenęs su gamta. Vairganto „Pragiedruliuose“ Napalys, eidamas žydinčia pieva, „nori apsisibristi grožiu, kaip girtuoklis apsigeria alkoholiu. Ir, am rodės pats esąs viena dalėlė to Dievo buketui“. Panašiai Reimonto „Valstiečiuose“ Antanas Borina kartą, tiesiog apsvaigęs, „skendėjo kažkame, kas dvelkia iš tų neaprepiamų laukų, kas sotino jo sielą svaigiu ir visiškai neapsakomu saldumu. Jam atrodė, kad jis ritinėjasi su vėjų javais; atrodė, kad žvilga minkštutėlė, drėgna žolių veja; kad čurlena upeliu per įkaitusį smėlį, pro šienapjūtės kvapo persunktas pievas, o čia vėl jam vaidenosi, kad skrenda su paukščiais kažkur aukštybėmis, aukštai viršum žemės... čia vėl jis darėsi tarsi laukų ošimas, girių siūbavimas... Jis jautė savo asmenį, bet drauge jautėsi esąs viskas.“

Panašų svaigų užsimiršimą gamtoje, savotišką širdies apsalimą ir Baranauskas pajunta:

Miškan, būdavo, eini – tai net akį veria;
Vat, vat linksmina dūšią, ažu širdies tveria,
Kad net, širdžiai apsalus, ne kartą dūmojai:
Ar miške aš čia stoviu, ar danguj, ar rojuj?!

O štai dar būdingesni vieta: Paskum ilgai krūtinėj šilėlis kvėpuoja;
Atsidusus krūtinė, lyg giria, linguoja,
Lyg, tarytum, ramumas taip dūšion instlino,
Kad net dūšia, kaip varpa pribrendus, nulinko.

Jvovzas Bagdonas

Pollis

(Bus daugiau)

Keletas žodžių laikrastių kalbos reikalu

L. Dambriūnas

Ne vienas yra pastebėjęs, kad dabartinės mūsų spaudos kalba yra apgailėtina. Tobulėti jai sąlyga kaip ir nėra, o smulkų gausa palankios. Del to, stebėtojų nuomone, įteigiu apie kalbos tobulinimą kalbėti šiandien beveik ir neįmanoma, tai bent jos gedimui reikėtų užkirsti kelią. Tam tikslui naudingi esą būtų straipsniai ar kokios kalbos šilktelės mūsų laikraščiuose. Iš dalies tai tiesa. Bet iš kitos pusės, kai įvairių vėksnių, gadinančių kalbą, yra tiek daug, tokie kalbos straipsniai, atrodo, būtų tik lašas jūrai. Tad tebūnie šis klausimas šiuokart bent patiesas ir redakcijų dėmesys į tai atkreiptas.

Daug yra veiksnių, neigiamai veikiančių mūsų kalbą. Bet pats pirmasis, svarbiausias yra tai, kad mes gyvename svetur, ne tėvynėje, svetimose kalbinėje aplinkoje. Mes jau beveik visi daugiariai ar mažiausiomis sėvimų kalbų ir jas varijom. Sėvimų kalbų varijojimas visuomenę daro daugiau ar ar mažiau mokom sėvimų kalbų ir ta įtaka pasireiškia visose beveik kalbos srityse — mažiausiomis fonetikoje, daugiau žodyne, sintaksėc, frazeologijoje. Gimboji kalba pamažu, taip sakant, žargonėja. Prisiiminkime čia Amerikos lietuvių kalbą.

Antras veiksnys, nepalankus mūsų spaudos kalbai, yra nepaankamas tuo atžvilgiu mūsų spaudos darbininkų pasirušimas šiai savo profesijai. Tiesia, turim dalį ir senų spaudos darbininkų, bet daugelis dabartinių mūsų laikraštinių bei jų bendradarbių yra jauni ar nauji spaudos darbininkai, kurie anksčiau mažai ar ir visai nėra to darbo dirbę.

Trečia, nėra reikalingų vadovėlių bei literatūros trūkstamos žinios papildyti.

Sie ir kiti panašūs veiksniai yra svarbūs. Jie nulemia, kad mūsų spauda yra tokia, o ne kitokia, ir ne vien kalbos atžvilgiu. Jais daug kas ir paaiškinama. Bet antra vertus, daugiau pasistengus, galima būtų tą reikala kiek ir pataisyti. Ir reikėtų gal taisyti. Nes, anot to, kas neina pirmyn, eina atgal. Reikia pastebėti, kad ir dabartiniai mūsų laikraščiai kalbos atžvilgiu nėra vienodi: yra blogesni, bet yra ir geresni. Tai įteigiu pasistengia vieni, kodėl gi negalėtų kiti? Dažniausi mūsų spaudos kalbos trūkumai yra dviejų rūšių — stiliaus ir gramatiniai. Apie rašybą bei korektūros klaidas čia nekalbama, nes šie dalykai kalbos gyvenime mažiausiai turi reikšmės. Kurie stiliaus trūkumai čia yra svarbiausi? Daniausiai krenta į

akis kalbos netikslumas bei neaiškumas. Netikslia kalba vadiname tokią kalbą, kurios žodžiai bei sąjūniai reiškia ne tai, ką autorius iš tikrųjų norėo pasakyti. Autorius turi mintį ir ieško žodžių jai pasakyti. Bet pasitaiko, kad pavartoja žodžius ne tuos, kuriuos reikėtų tam reikalui pavartoti. Galvojama viena, pasakoma kita. Tik iš viso teksto galima suprasti, ką iš tikrųjų autorius norėjo tuo sakiniu pasakyti. Tokią kalbą vadiname netikslia kalba, o netikslia kalba yra, žinoma, ir neaiški kalba.

Ilustracijai duodama keletas pavyzdžių pirmiausia verslinės, paskui originalinės kalbos. Štai vertimas garsųjų prezidento Trumano 12 punktų. Jie vieno laikraščio išversiti taip, kad be originalo kai kurių jų prasmės visai negalima suprasti.

1. „J. A. Valstybės tikisi eventualių gražinti suvereniteto teises ir savivaldą visiems žmonėms, kurie buvo jėga nuo jų nušalinai.“ Šiuo punktu prezidento kalbama, rodos, ne apie žmonių, bet apie tautų suverenines teises ir ne apie kąs kokią savivaldą, bet apie tikrą nepriklausomybę, savarankiškumą. Be to, suprantama, kad žmonėms — tautosms gali būti suvereninės teisės atimtos, bet nesuprantama, kaip žmonės gali būti „jėga nuo jų nušalinai.“ Štai kaip kitas laikraštis tą pačią mintį aiškiai ir suprantamai išverčia: „Mes tikime, kad bus gražintos suvereninės teisės ir savarankiškumas visoms tautosms, kurioms jų suverenumas buvo atimtas.“

2. „J. A. Valstybės nesutiks jokių teritorialinių pakeikimų bei kurioje draugingoje pasaulio dalyje, nebent liečiančios dalies žmonės laisvai išreikštų suikimą prisiungti.“ Šis sakinyi irgi yra netikslus ir neaiškus, be originalo tiesiog sunkiai suprantamas. Pažiūrėkim, kaip kitas laikraštis tą pačią mintį pasako: „Mes nesutiksime su jokiais sienų pakeikimais bei kokiais pasaulio daly, su kuria mes draugiškai sugyvename, jei šis pakeikimas yra nesuderinamas su laisvai išreikšta atilinkamas tautos norais.“

3. „J. A. Valstybės tikisi, visiems žmonėms, kurie yra pasirušę patys valdyti, bus leidžiama pasirinkti jiems savos rūšies vyriausybę, jų pačių laisvai išrinktu pasirinkimu be jokios intervencijos iš užsienių šaltinių.“ Atkreipkim dėmesį į klasišką stilių: bus leidžiama pasirinkti vyriausybę... laisvai išrinktu pasirinkimu! Kas yra tas laisvai išrinktas pasirinkimas, vargu ar pačiam vartojui būvo aišku. Štai kaip kitas laikraštis

tai žmoniškai išverčia: „Mes esame nuomonės, kad visoms savarankiskam gyvenimui pribrindusioms tautosms turi būti duota galimybė laisvai rinkimais ir be kitų įsikišimų nustatyti savo valdymosi formą.“

4. „J. A. Valstybės tikisi, jog Vakarų pusrutulio suverenines valstybes be šio pusrutulio pašalinio įsikišimo (į ką? L. D.) turi dėti kartu kaip geri kaimynai, sprendžiant bendrąsias jų problemas.“ Kur tas pusrutulis įsikiša, ar gali įsikišti ir kas yra tas pašalinis įsikišimas — visai neaišku. Be to, vietoj sprendžiant reikėtų rašyti sprendžiamos ir vietoj geramizmo į — savo. Kas kita toks vertimas: „Mes tikime, kad Vakarų pusrutulio suverenines valstybes, kaip geri kaimynai, be pašalinės įtakos turėtų bendradarbiauti, sprendžiamos savo bendras problemas.“

Štai keli originalinės kūrybos pavyzdžiai.

5. „Tuo būdu šiandieninė visuomenė yra ne tik atsiikhtinis žmogaus sumažėjimas, bet nuolatini jo mērdėjimas masėje ir nepaigūmas iš jos išsinerinti.“ Atkreipkim dėmesį į pabrąuktuosius žodžius, kurie šiame sakiny yra svarbiausi. Duotas visuomenės apibūdinimas. Taigi kas yra visuomenė? Ogi žmogaus mērdėjimas (I) masėje (I). Dvi čia yra netikslios vietos. Viena, negalima sakyti, kad visuomenė yra žmogaus mērdėjimas, antra — mērdėjimas masėje, nes masė čia nėra kaž kas šalia visuomenės, bet ta pati visuomenė, tik žemesnio moralinio lygio. Todėl visas tas sakinyi yra kiek pat netikslus, kaip ir šis pvz. sakiniui: šių dienų visuomenė yra žmogaus mērdėjimas visuomenėje arba šių dienų žmonės yra žmogaus mērdėjimas žmonėse. Be to, cituotame sakiny yra nereikalingas žodelis tik.

Manyčiau, kad tai korektūros klaidą. Šiup sakiny būtų kita loginė nesąmonė, nes mērdėjimas negali būti kartu atsiikhtinis ir nuolatini.

6. „Mes tikime, kad masė savo kryžkelėje žus ir, nevirtus nauja apraiska žmonijos gyvenime, nerdrės eiti toliau senąja linkme.“ Du čia yra netikslumai. Pirmia, įteigiu tvirtinama, kad masė žus, tai apie kokį nors jos vrtimą naują apraiską ar eimą kokia linkme negali būti kalbos. Kas yra žuvis, tas negali nei kuo nors virsti nei kur eiti. Antra, jei masė vrs naują apraiską, tada ji jau niebebus masė ir dėl to šiuo atveju eiti jos eimą senąja linkme irgi negali būti kalbos.

7. „Inteligentijs masė yra, deia, jau tikras dvasinės degeneracijos pažymys, nes ji turi inteligentijs masės bruožą“ (mano pabrąukta L. D.). Šiame sakiny tiek tėra logikos, kiek ir šiuose pvz. sakiniuose: pieno produktai turi pieniškių produktų bruožų (ypatybių); ažuolas yra medinis medis.

8. „Asmuo negali tapti nieketo nuosavybė“ (— kieno nors).

Gramatikos klaidos. 9. Kiekvienas stengiasi būti visuomeni naudingu (— naudingas), sulaukti visų pritarimo, būti visų pripažintu (— pripažintam). Šiandieninis mūsų gyvenimas yra tapęs visiška kitokia (— kitoks), naujovišku (— naujoviškas). (Tik tarp skliaustų įrašytos lytys čia tegali būti vartojamos).

10. Kad apsiginti nuo priešų, reikėjo sumobilizuoti didelę kariuomenę (— kad apsigintų). Tikslu šalutiniame sakiny kad su bendratimi lietuvių kalboje nevartojama, nes tai slavybė. Tai šiandien žino mokyklų vaikai.

11. Pažadėjo imtis priemonių likviduoti plėšimus ir banditizmą (— plėšimams ir banditizmui likvi-

Prieš pasitraukdami iš Lietuvos, vokiečiai prievarta varė gyventojus kasti prieštankinių griovių. Čia matome tokius kasėjus Suvalkių 1944 m. liepos mėn. Alg. Gustaičio nuotr.

duoti). Vientisiniam sakiny tikslas pasakomas bendratimi su naudintinku, bet ne su galintinku.

12. Karinės pajėgos pasitrauks laike keturių savaitių (— keturių savaitių metu ar per keturias savaites). Vietininkas čia slavybė.

13. Vyčiai ir atsiikhtimai perduoti beasmenėje formoje (— beasmenė forma).

14. Praktikoje gi tas (— tai) atrodo visai kitaip. Tą (— tai) mes galim geriausiai tuo būtu pasiekti. Kaip kitose kalbose, taip ir pas mus dar turėtų būti skiriama įvardžiai tas, ta ir tai. Kaip vokiškai sakoma wer hat das gesagt, rusiškai kto eto skazal, taip ir lietuviškai turėtų būti sakyti: kas tai ine tą pasakė. Ir tai, žinoma, nėra sekimas svetimomis kalbomis.

15. Jie surado kažką tai naujo. Nereikalingas čia tai. Taip pat posakiuose: kas tai, koks tai žmogus atėjo, kada tai, kur tai tą dalyką girdėjau ir k. irgi netinka tie tai. Plg. rus. kto to, kogo to, kogda

to, gde to ir p. Lietuviškai sakome: kaž kas, koks koks žmogus atėjo; kaž kada, kaž kur tą dalyką girdėjau ir p.

Tokių ir panašių klaidų daugybė. Tiesia, ne visur vienodai. Vienuose laikraščiuose jų galima rėskučiųis semtis, kituose reikia kartais atsiidėjus paieškoti. Tam yra, žinoma, ir atilinkamų priežasčių. Kas leidžia laikraščiuose išimtinai sumetimais, kam rūpi pirmiausia visuomenės gerovė, tas daugiau atsiidėjus rūpinasi ir laikraščio turiniu ir jo forma, atseit kalba bei jo išvaizda. O kas pirmon eilen stato kitus faktus, kaip uždarbi, pasismaginimą ir p., iš to, žinoma, nėra ko norėti, kad jo laikraštis būtų savo turiniu įdomus, kad jo kalba būtų bent vidutinio gerumo ir pan. Tam svarbu, kad jo laikraščio būtų kuo daugiausiai išpauduota ir viskas. „Ziburiai“ laikau tuo tarpu pavyzdžiu kitiems, ir ne vien kalbos atžvilgiu. Linkiu jiems dar daugiau tobulėti.

Gabrielius Zemkalnis

LIETUVIAI GESTAPO KALĖJIMUOSE

(Tęsinys)

Cigleris liepia palaukti koridorių ant suolo, o ten sėdėjusi vyru nuveda į mano celę. Atsiedu. Jis sargybos kambaryje išsina Helikę. Praeidamas pro mane, jis sustoja:

— Tai atsitoli, kai eina vyresnysis, nenori?

Tylėdamas atsisitoliu.

— Išmokysiu aš tave disciplinos, tu prakeiktas šunsnuik!

Helikę užsimojo ant manęs kumščiu, ir nuo jo dviektorio degnės kvapas. Bet nemušė. Kodėl, sunku pasakyti, nes šioji jis progos nepraleisdavo. Tuo tarpu atsirado ir Cigleris. Jis liepė man sekti jį, ir mes išėjome iš bunkerio. Pakilom laiptais į pirmą aukštą, perėjome per visą namą ir vėl nusileidome apačion. Senieji bunkeriai. Ten, kur buvau nuvestas patį pirmą dieną. Cigleris pasižiūrėjo į kelias celes ir atrakino šeštąją. Joje buvo du žmonės. Vienam iš jų liepė išieiti. Išėjo baisiai apdrisęs, nuskusta galva, jaunas, stambus, rūsio veido vyras. Vėliau sužinojau, kad tai buvo bolševikų parašūtininkas. Aš buvau įgrūstas jo vieton. Naujoji celė buvo maždaug 1.70 x 1.50 m plo. Aukštis — apie 2 metrus. Oras — baisus. Dienos šviesos ir čia nebuvo. Lemputė švietė koridorių. Tarpas tarp durų ir lubų buvo iš geležinių groty. Pro tas grotas į celę įsiverždavo tūpūs šviesos, o be to, atsistojus ant narų, buvo galima matyti koridorių ir duris į jį. Pro grotas iškišus veidrodėlį, koridorių buvo matyti iki galo.

Nesiryždamas atsisėdau ant baisiai nešvarių narų. Čia antklodžių jau nebebuvo. Tik dabar pasižiūrėjau į savo naująjį celės draugą. Tai buvo neaukšto ūgio, maždaug 30 metų amžiaus, truputį praplikusia kakta ir mažą barzdele vyras. Dešinę jo ranką buvo sutvarstyta.

— Vladas, — prisistatė jis man. — Už ką pakliuvai? — Už išlaisvinimą Lietuvos. O pats?

— Už negryną rasę, — išgirdau gorgaliuotą atsakymą. — Zydas? — Pusiau. Motina žydė. — Seniai sėdi? — Sešta savaitė. Nuo Didžiojo Penktadienio.

Vėliau išsikalbėjau su juo daugiau. Jis pasipasakojo, kad yra baigęs ekonomiką Kauno universitete. Atradom ir bendrų pažįstamų. Esant lietuvių pirmakart bolševikams, jis buvęs, berods, kiek atsimenu, poligrafijos tresto viršininku ar jo pavaduotoju /Chaim Elin — Savickas/. Atėjus vokiečiams, bėgo, bet nebesuėjo ir tik vėliau, per frontą, paspruko į Sovietus. Iš ten buvo atgal pasiųstas jau su uždaviniais: špionazu, sabotazu ir partizanų organizavimu. Buvęs vyr. leitenanto laipsnyje ir per radiją iš Maskvos „draugo“ Snieckaus buvęs apdovanojamas ordinu ar atsiųžymėmo ženklais. Jį išdavė vienas jo šoferis, kuris transportuodavo jam partizanus, ginklus ir kitokių dalykus. Bandlandžio 6 dieną, kai jis nuėjo į sutartą susitikimo vietą, tenai jau jo laukė saugumo policijos valdininkai. Įvyko susišaudymas, ir Vladas, nors ir buvo sužeistas, vis tiek bėgo, kol už kelių kvartelių, Maironio gatvės, įlindo į vieną rūšį.

(Būs daugiau)

BALF pirmininkas kn. Dr. Končius vienoje lietuvių stovykloje liekita drabužiu, suaukolas Amerikos lietuvių

LIETUVIAI VOKIETIJOJ

INŽINIERIŲ SUVAŽIAVIMAS WÜRZBURGE

Würzburgio Inžinierių ir Techninių Draugijos iniciatyva, prisidant Augsburgio Inžinierių Draugijai, š. m. vasario 23—24 d. Würzburge įvyko Vakarų Vokietijoje gyvenančių Lietuvos inžinierių tremtinių suvažiavimas. Dalyvavo apie 80 atstovų, atstovavusių maždaug 320 diplomuotų ir ne-diplomuotų inžinierių. Atrodo, kad iš viso šis skaičius sieks 500. Mažą dalyvių buvo iš anglų užsod.

Pagrindinis suvažiavimo uždavinys buvo inžinierių tremtinių draugijos sukurimas.

Vienas iš pagrindinių Inžinierių Draugijos tikslų bus visokeriopo tremtinių techninio švietimo organizavimas. Praktiškai šioje srityje inžinieriai jau dirba, bet pagelaujama šį darbą koordinuoti, paruošti standartines programas, konspektus.

Draugija tiesiogiai burią diplomuotus inžinierius (universitetinio išsilavinimo) ir inžinierius (aukštesniųjų technikos mokyklų išsilavinimo, anksčiau Lietuvoje žinomu techniku vardu). Pirmoje eilėje numatoma praveisti profesinę registraciją ir imtis tarpininkavimo įsijungiant į specialybės darbą ar jo ieškant. Bet draugija rūpinasi suorganizuoti ir visų sričių technikos darbuotojų, technikos amatininkų ir darbininkų specialistus. Tada susidarytų tam tikra technikos darbuotojų sąjunga, kuri plačiu mastu rūpintųsi darbo ir kitais reikalais.

Iš pranešimų buvo matyti, kad turime keletą inžinierių grupių, firmų, atliekančių darbus alijant žinioje. Eilę paskirų inžinierių dirba UNRRA'oje ar stovyklose technikinį darbą. Nemaža dalis aktyvi švietimo srityje: įvairių kursų lektoriai, gmnazijų mokytojai. Trečiąją grupę sudaro dalyvaujantieji stovyklų organizaciniame bei administraciniame gyvenime.

Suvažiavimas Draugijos centru pasirinko Augsburgą, kur sudaro Centro Valdybą. Hanau stovyklai pavesta sudaryti Centro Revizijos Komisiją, o Kempteno — Garbės Teismą.

Würzburgio (Zell) inžinieriai ir visa lietuvių kolonija šiam suvažiavimui skyrė gražaus dėmesio ir rūpestingo paruošiamojo darbo.

Suvažiavimo dalyviai apžiūrėjo stovyklos bažnyčią, vaidinimų ir koncertų salę su erdova scena,

sporto halę, virtuvę vaikams, valgyklą, karuselę, skalbyklą, gmnazijos patalpas. Ypač inžinierius sudomino mechaninės auto ir statybių dirbtuvės bei šoferių ir elektromonterių mokomosios klasės. Suvažiavimo proga Würzburgio inžinieriai išleido rotatorium spausdintą leidinį „Inžinieriaus kelias“. Šiuo pavadinimu Inžinierių Draugijos Centro Valdyba leis žurnalą. Be to, inž. Miniukas išleido didoką kursą automobilistų kursams „Automobilis“.

Suvažiavimo dalyviai turėjo progos pamatyti scenoje „Aušros šūnūs“. Įspūdingas buvo ir vaikų teatro pasirodymas. Bažnytinis choras ir menininkų pasirodymas baigiamojai pobūvio metu suvažiavimo dalyvius visiškai įtikino Würzburgio (Zell) stovyklos kultūrininkų ir menininkų veiklumu ir galia reprezentuoti lietuvių tremtinius.

Suvažiavimą nuoširdžiai sveikino ir linkėjo sėkmės UNRRA'os pareigūnai.

Augsburgas. — Vasario 25—26 d. d. Hochfelde ir Haunstettene buvo surengti literatūros ir dainos vakarai. Programoje dalyvavo rašytojai: Bern. Brazdžionis, Ant. Gustaitis, P. Andriūšis, J. Švaisas, P. Oriantaitė, A. Skėma ir L. Žitkevičius. Muzikinę programą dalį atliko solistai J. Kristolaitytė, A. Paukštys ir smuikininkas A. Jakavičius.

Haunstettene kovo 2 d. buvo atliktos gedulingos pamaldos už vasario 10 d. Vienoje mirusį prof. A. Tumėną.

Kovo 4 d. gražiai paminėta Sv. Kazimiero šventė. Iškilmingas pamaldas Haunstettene laikė kun. V. Zakarauskas. Pamokslą sakė prof. Stasys Yla. Per mišias giedojo Augsburgio lietuvių choras, vedamas muz. J. Kačinsko, solo giedojo J. Šeštakauskienė. Pamaldose dalyvavo abi kolonijos.

Mittenwaldas. — Vasario 16 d. šventę Mittenwaldio lietuviai atšventė kukliai, bet gražiai.

Pamaldų pradžioje kun. Riauba pašventino žiupsnį Lietuvos žemės, kurią turėjo atsivežęs dr. Jonas Adomavičius. Drauge su Lietuvos žemele buvo pašventinta Lietuvos rugio varpa, o taip pat ir Lithuanicos I-osios gabalėlis. Šios relikvijos padėtos koplytėlės altoriuje. Pamaldų metu giedojos

kompozitoriaus Gaidelio vadovaujamas choras.

Vakare stovyklos salėje įvyko iškilmingas posėdis, kurį atidarė Krasauskas. Toliau kalbėjo Skeivalas. Po jo kalbos sveikino: latvių vardu — Rapas, estų vardu Milles, lenkų vardu — lenkų kuopos vadas poručnikas Kučinskis. Iškilmingam posėdžiui pasibaigus, prasidėjo vaidinimas. Šiai dienai pritaikyta veikėlė — „Palaiminti būkit“ — parašė dr. Jonas Adomavičius. Režisavo Kauno Didž. Teatro aktorius Kazys Vasiliauskas. Po vaidinimo pasirodė vietos baletininkai, vadovaujami Ilginaitės.

TAUTINIS MARTIKOLOGIS MEDŽIAGOS REIKALAI

Mūsų tautos kančių goltoga šio karo eigoje turės daug kelių epizodų. Jau dabar iškyla giedresnis spindulio išilgusis tautą. Daug kam sunku klausyti ar skaityti šiuos tautiečių išgyvenimus kachuose ar kalėjimuose. Suprantama! Mes visi esam pernelyg daug iškentę. Tačiau bent ateities laikams neturi likti bekalbė mūsų tautinės kankininkinės istorija. Ateities karmos turi likti žinomos mūsų kovų žaidžios ir mirtys.

Laikinasis Lietuvių Politinių Kankinių Komitetas savo darbų plane yra numatęs rinkti tautinės martirologijos medžiagą ir tą darbą laikinai yra pavedęs buv. Slutthofo kaliniui Stasiui Vlai. Prašomi visi, kas turi žinių apie nukankintus nacių tautiečius, siųsti jas LLPKK-tui, (14) Pfullingeno b. Tübingeno, Goetheshr. 12. Svarbios ypač mirties datos, kančių ir mirties aplinkybės, kalininio motyvai, herojiniai kankinių laikysenos bruožai, sudėginimo ar palaidojimo vieta, fotografijos, būdingesni laišukai, testamentinės frazės.

LLPKK-tas, neturėdamas tuo tarpu galimybių rinkti kitą relikvių medžiagą, kurią mūsų kankiniai yra turėję su savim, prašo laisvą ir asmeniškai saugoti. Kiekvienas išlikęs daiktas, surištas su kankinių gyvenimu, bus muziejinei vertybė ir turės kada nors pasidaryti visos tautos nuosavybė (Kiti laikraščiai prašomi perspausdinti.)

ŠAUKIAMAS GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Pranešama, kad šių metų balandžio 6 ir 7 dienomis (šeštadienį ir sekmadienį) Hanau lietuvių stovykloje įvyks Vokietijoje gyvenančių lietuvių medicinos gydyto-

Lietuvos tremtinių inžinierių suvažiavimo garbės ir darbo prezidiumai

jų suvažiavimas. Darbų tvarkoje numatoma: 1) organizaciniai klausimai, 2) moksliniai pranešimai ir patyrimai iš praktikos, 3) gydytojų pasitobulinimo reikalai, 4) pagalbinių medicinos personalo paruošimas, 5) pranešimai iš vietų, 6) einamieji reikalai.

Kadangi šiuo metu mokslinė literatūra sunkiai prieinama, pageidaujami trumpi ir pritaikyti praktikai pranešimai. Pageidaujama išgirsti ir apie naujų vaistų veikimą: penicilin, morfinol-prontalbin ir kitus. Pranešimuose iš vietų prašoma gydytojų, dirbančių stovyklose, suteikti žinių apie lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygas stovyklose: patalpas (grindų plotas vienam asmeniui), maistą, tremtinių sveikatą, atkreipiant dėmesį į socialines ligas: tuberkuliozę, lyties ligas, trachomą, alkoholizmą, vaikų susirgimus, profilaktinius skiepėjimus, tuberkulino reakcijas vaikų tarpe ir t. t. Pranešimai pagelaujami surašyti, kad būtų galima įteikti sekretorijatai.

Numatytų pranešimų temas prašoma iš anksto pranešti Organizaciniam Komitetui.

Gydytojai kviečiami dalyvauti visi, bet kur negalima išvykti (dirbantiems ligoninėse, sanatorijose), prašoma nuo dviejų šatorių siųsti po vieną atstovą. Atvykstantieji bus ap rūpinti nakvyne ir maistu.

Organizacinis Komitetas gydytojų suvažiavimui ruošti. Adr.: (16) Hanau a. Main, Lambostr. 84, Li-tausches Lager.

P. S. Augsburgio gyvenančių gydytojų tarpe buvo taip pat kilęs sumanymas susaukti gydytojus. „Iems, su kuriais buvo kalbėta ir su kuriais susirašyta, pranešame, kad augsburgiečiai prisideda prie Hanau iniciatorių ir ragina visus nuvykti į Hanau savo profesinių reikalų apsaustyti.

ZEMĖS ŪKIO DARBUOTOJŲ DĖMESIUI

Zemės ūkio darbuotojų ūkininkų, agronomų ir kt. ž. ū. specialistų suvažiavimas įvyks š. m. kovo mėn. 24 — 25 d. Hanau lietuvių stovykloje.

I suvažiavimą kviečiame visas stovyklas deleguoti bent po vieną ūkininką ir ž. ū. darbuotoją, prašome atsiųsti po 1 atstovą nuo kiekvienos dvidešimties asmenų.

Suvažiavimo pradžia kovo m. 24 d. 40 val. Atvykus kreipis į vietos lietuvių komitetą.

Z. U. Komisija

INŽINIERIŲ DĖMESIUI

Lietuvių Inžinierių Tremtinių Draugijos Centro Valdybą sudaryta Augsburgio. Visas inžinierių grupes ir pavienius inžinierius prašome susirūti su centru. Adresas: Inžinierių Centras, Augsburg-Haunstetten, Lithuanian D.P. Camp.

PRANESIMAS

L.R.Kr. Augsburgio Skyrius prašo visus pinigines loterijos bilietų platintuos tuojau atsiskaiyti.

Neatsiskaitymas kludo loterijos lošimų vykdymą.

Sportas

Red. V. Gerulaitis

Lietuvių šachmatininkų laimėjimai

Watenstede nuo sausio 26 d. iki vasario 17 d. vyko do tarptautiniai šachmatų turnyrai, pradžioje komandinis (dalyvavo 6 komandos) ir toliau individualinis (dalyvavo 12 šachmatininkų iš 6 tautų); abu baigėsi lietuvių laimėjimu. Pirmąjį laimėjo vietos lietuvių ekipa (Markevičius, Jurkšaitis, Vismantas ir Prozorovas), surinkusi 14½ taško, lenkų I-oji — 13 t., lenkų II-ji — 11 t., rumunai — 8 t., latviai — 7½ t. ir vokiečiai — 6 t.

Antrąjį tarptautinį turnyrą laimėjo lietuvis K. Skėma (iš Blombergio, 1936 m. Olimpiados Munchene dalyvis), II — III vietą pasidalijo vietos lietuvis Jurkšaitis su latviu Darznieku (iš Blombergio), gavę po 8 t., IV v. liko vokiečiai iš Braunšveigo — Koblitz (buv. Essen), Kiel ir kt. miestų meisteris) su 5½ t., toliau sekė: lenkas Gabor — 5 t., Markevičius — 4½ t., rumunas Kreuter — 4½ t., vokiečiai Krysaiss — 4 t., lenkas Monachowski — 4 t., lenkas Januszewski — 2 t. ir estas Soomre — ½ taško.

Abu turnyrus globojo vietos karo komendantas maj. Cuninghame ir UNRRA'os direktoriai Scheitler ir Corcos. Trijų pirmųjų vietų laimėtojai (ekipinio ir individualinio turnyro) buvo apdovanoti UNRRA'os skirtomis dovanomis ir rengėjų diplomais.

Abu turnyrai buvo suklę gyvo susidomėjimo; lietuvių vardas buvo nuolatos gražiai minimas dėl laimėjimų ir geros organizacijos. Į turnyrą buvo atvykę pasirūgti landesmeisteris Möhler (iš Braunšveigo). Prieš Skėmą laimėjo tik pirmąją partiją, kitas dvi pralaimėjo; Markevičius — Möhler baigė 1:1.

Turnyrų rengėju buvo vietos lietuvių komitetas, vadovu — K. Markevičius, teisėju — inž. Monachowski.

Gražiai parengtos klasikinės lentelės abiejų šachmatų turnyrų buvo įteiktos vietos karo komendantui, kuris pasuntė jas į Londono DP parodą.

Didelis šachmatų turnyras

S. m. kovo mėn. 7 d. (Meerbeck) prasidėjo tarptautinis šachmatų turnyras, kuriame dalyvauja: Arlauskas, Tautvaiša, Skėma, Skibniaskas, Nasvytis ir Jurkšaitis (visi lietuviai), Endzelins ir Dreibergeris (latviai), Bogatircuk (ukrainietis) ir du Vokietijos meisteriai Šmisch ir Relstabs.

Meilus — nugalėtojas

Neseniai pasibaigė Augsburgio (Haunstetteno) kolonijos stalo teniso turnyras, kuriame dalyvavo 16 varžovų.

Kaip ir buvo laukta, I v. laimėjo Meilus, finale nugalėjęs Vasiliauską 3:0.

Vasiliausko atkopimas finalan, matant jo užnagaryje Trečioką ir Kolominskį buvo lyg griauštinio trenksmas. Tačiau tenka konstatuoti, kad laimėjimai prieš Kolominskį 2:0 ir Trečioką 2:1 buvo neatsitiktiniai.

Lietuvos tremtinių inžinierių suvažiavimo dalyviai

SKAUTŲ ŽODIS

Vyr. sktn. J. Kuprionis

Skautai

2. Skautų organizacija Nepriklausomoje Lietuvoje

Pirmoji lietuvių skautų organizacijos užuomazga susidarė Vilniuje 1918 m. rudenį. Svarbiausiu organizatoriumi buvo Petras Jurgelevičius, tada Vilniaus gimnazijos mokinys, vėliau mūsų kariuomenės kapitonas, dabar J.A.V. lietuvių veikėjas. Kadangi lietuvių skautų organizatoriai, tiek P. Jurgelevičius, tiek kiti, grįžė iš Rusijos kaip Didžiojo karo tremtiniai, buvo dalyvavę rusų (caro laikų) ar lenkų skautų organizacijose, jas labiausiai jie pažinojo, dėl to, lietuvių skautų organizaciją formuodami, daugiausia ji kopijavo iš rusų bei lenkų skautų.

Atsimenu*) — bandyta skautų organizacijai duoti lietuvišką vardą: skautus buvo pradėta vadinti vyčiais. Pradžioje net ir Amerikos lietuvių Vyčių organizacijos himnas buvo naudojamas kaip skautų himnas. Bet kadangi tokiu vardu Amerikoje veikia kiek kitokio pobūdžio lietuvių organizacija, tai galutinai šio „vyčių“ vardo pasisavinti Lietuvos skautai nebesidriso. Tik vėliau vyresnius skautus (virš 18 m. amž.) pavadino skautais vyčiais.

Susidarius užuomazgai, vėliau skautų organizacija Lietuvoje rutillojosi ir augo spontaniškai. Lietuvių visuomenė, neišskiriant nė mokytojų, nors skautai pradžioje beveik išimtinai veikė tik mokyklose. labai mažai tesidomėjo šia organizacija. Svarbiausiu organizatoriai ir veikėjai daugiūnūs buvo gimnazistai, ir tai dažniausiai ne vyresniųjų, o tik vidurinių klasių. To viso pasekmė Lietuvos skautų organizacijoje susidaręs formos ne visur buvo pritaikyto mūšio krašto, mūsų tautos charakterių. Jaunuomenės auklėjimo srityje daugiūnūs nusimanantys mažai ar beveik visai nepadėjo suformuoti lietuviškos skautų organizacijos charakterio, įvedant į šią organizaciją labiau lietuvišką formą, o laimi skautų veikėjai. daugiausia mokytojai, draibstėsi įvairių svetimybinių kltų šalių skautų įvairių pavvyčių, ir jas įvesdavo į savo veikimą.

Kadangi mūsų skautų organizacijos formos buvo daugiausia kopijuojamos iš rusų ir lenkų skautų, ir iš dalies gal dėl to, kad visa laiką vyriausioje Lietuvos skautų vadovybėje stovėjo kariškių profesijos žmonės, ir pačios organizacijos formos (siterpė, negalima gal būtų sakyti, kad kariško charakterio, bet kariškos formos niūnų. Pavyzdžiui, kad ir tokie terminai: „Vyriausias Skautų Stabas“, „Tunto arba draugovės štabas“ (atsiet, valdybos), tunto arba draugovės „adjutantas“, šiojo kariškių stiliu duodamas „raportas“ ir susirinkimų atvykusiam vadui prieš išrikuotą draugovę ar tuntą. Arba, pvz., „Isakymų“ vedimas: įvairūs nutarimai, pranešimai ar net sveikinimai rašomi ir specialia „Isakymų“ knyga su paragrafais ir punktais, ir tie „Isakymai“ skaitomi prieš išrikuotus, ramiai stovinčius draugovės ar tunto skautus. Taip pat skautų lazdos ir su jomis daroma rikiuotė. Taip pat žaidimuose vartojami terminai: „žvalgyba“, „priešo sekimas“ ir pan. Visa tai organizacijai suteikia savotišką atspalvį. Kadangi skautų organizacija

yra vien jaunuomenės auklėjimo organizacija, o mūsų jaunuomenės auklėjimas, išeinant iš krašto padėties ir tautos interesų, turi būti paremtas ne rikiuotės ar Isakymų formomis, bet individualybės kėlimu ir jos ugdymu, tad ir čia suminėtus pavyzdžius tenka žiūrėti kaip į nereikalingus priedus. Skautų organizacija, išeinant iš jos charakterio, turi tiek daug gražių kitų formų, kad be anų pamintų priedų pilnai gali apsieiti ir susidaryti sau gražesnį stilių ir veidą.

Skautų veikime žymią vietą, o kur vadovybė silpnėnė ir rimtesnės programos sudaryti nepajėgia, tai dažnai net pagrindinė vietą užima žaidimai, sceniniai pasirodymai ir dainos. Patyrusi auklėtoja ranka per šią organizaciją galėtų išplėsti ir išpopuliarinti krašte trumpų scenarijų vaizdėlių, žaidimų ir ypač dainų meną. Jaunimas ir šioje srityje parodo daug iniciatyvos ir sumanumo. Jis sukuria ir susigalvoja daug gražių dalykų. Tačiau kai toji iniciatyva reiškiasi be paramos, be orengavimo nusimanančios rankos, tai susidaro įvairių nevykusių iškrypių. Ypač tokie iškrypimai daugiau atsiranda pas skautus, nes čia susidariusi yra kokia tai neveikia pažiūra, kad, jeigu skautiška, tai turi būti kas nors indėniško, kovbojiško ar apskritai kas egzotiško. Ir dėl to skautų scenoje nuolat įvairūs indėniški, egzotiški vaizdėliai, dainose visokių a la Bramaputry, Himalajų rairavimas ar apskritai svetimos melodijos. Nieko negalima būtų sakyti, jei tokie dalykai pasitaikytų retkarčiais, bet ligšioliniame veikime jie duodavo net pačiam veikimui savotišką atspalvį.

Jau buvo minėta, kad skautų organizacija yra ideologinė. Kaipgi stovėjo šis klausimas mūsų organizacijoje? Tiesa, šis klausimas yra labai jautrus, nes jis yra pagrindinis, duodąs jaunuomenės auklėjimo kryptį ir organizacijos veidą. Šio straipsnio rėmai neleidžia, todėl klausimo plačiau panagrinėti, todėl čia noriu tik paminėti, kad ideologinis momentas mūsų skautų organizacijoje buvo labai paviršutiniškas, išskiriant, gal būtų, tik tautinį

momentą. Kiek geriau šis reikalas stovėjo provincijoje, ypač mažesnių miestų draugovėse. Šiaipgi, imant visą skautų veikimą apskritai, ideologinis auklėjimas buvo lėkštas. Čia, žinoma, gal daug lėmė įvairios įtakos, įvairūs laviravimai. Tačiau kam iš to kokios naudos galėjo būti, giliau galvojant, nesuprantama. Juk bet koks paviršutiniškumas, ypač mokykloje bei auklėjimo srityje, yra žalingas. Ar žmogus bus šokiškos ideologijos, arba pasaulėžiūros, ar kitokios, svarbiausia, kad jis būtų gilus. Tik pažiūrėjus, kokios asmenybės lėmė svarbiausius mūsų krašto bei tautos gyvenimo momentus. Aišku, tik gilios, tvirtos, užsigrūdinusios asmenybės vadovauja gyvenimui. Mūsų mažai tautai būtų tikra nelaimė, jei jos elite — inteligentijoje išsivyratų lėkštas, lengvadiškasis galvojimas, bepricipingumas arba laviravimas, nusižiūrint, kur kada prie ko praktiškiau prisiliesti. Mūsų idealas — jaunuomenę išauginti tokia, kad ji pati galėtų gyvenimą kurti ir mažai mūsų tautai duoti gilų, stiprų, charakterį kilnia ideologija, kūrybinį charakterį. Mūsų visuomeninis gyvenimas turi išplaukti ne iš žmonių paviršutiniškumo, nesidomėjimo principiniais dalykais, bet iš tolerancijos, gerbiimo kito asmens, jo nuomonės, ir mokiėjimo giliai suprasti esminius reikalus.

Čia vėl tam tikra prasme mums pavyzdžių galėtų būti angly tauta. Būdamas prisirius prie savo tautinių tradicijų, savo principų, ji sugeba išlaikyti savo gilų pastovų charakterį ir net per audringus momentus tikslingai, be didesnių nukrypimų, eiti savo siekimų linkme.

Tolerancijos skiepijimas skautų organizacijoje turi labai palankias sąlygas. Tarptautinis bendravimas sudaro patogų momentą tautinei tolerancijai skiepti. Atskiros tautos dažnai turi skirtingas tiktybas, ir net toje pačioje tautoje būna kelių tiktybų išpažintojai. Skautų įstatai sako, kad „skautas yra kito skauto brolis“, vis tiek, kad ir jis yra kitos tautos tiktybos. Tuo būdu sudaro patogus momentas ir religinei tolerancijai ugdyti. Tačiau, išeinant iš skautų organizacijos tolerancingo charakterio, tiek re-

liginiu, tiek tautiniu atžvilgiu, negali būti padaroma išvada, kad apskritai šiuos ideologinius momentus skautai turėtų žiūrėti paviršutiniškai ar taip sau tarp kitko. Jaunimo organizacijai, ypač jei ji yra dar auklėjimo organizacija, ideologinis klausimas turi būti pastatomas paprastai ir suprantamai.

Apskritai imant, skautų organizacijos būseną Lietuvoje buvo gana savotiška. Jei galima taip išsireikšti, ji buvo gerokai prigijusi mūsų jaunuomenėje, bet ji mažai tebuvo prigijusi visuomenėje. Toji visuomenės dalis, kuri į viską žiūri paviršutiniškai, mažai tesidomėjo ir jaunuomenės gyvenimu. Kita visuomenės dalis skautais taip pat mažai tesidomėjo, o vėl Lietuvos skautų organizacijos savotiškai migloto charakterio. Jei kartais iš vienos ar

kitos visuomenės grupės susintetizavimas kildavo, tai daugiausia jis vyko tendencingais sumetimais. Ir tik retas kas iš visuomenės bei žymesniųjų veikėjų nuosirdiai šį sąjūdį teparėmė. O tačiau turėtų būti kitaip. Skautų organizacija savo riterišku charakteriu ir patraukliomis formomis jaunimo yra labai mėgiama. Nežiūrint visų nedėkingų aplinkybių, skautų sąjūdis Lietuvoje vyko puosėtinai platiu mastu, turėjo eilę gražių pasireiškimų ir davė jau kai kurių teigiamų vaisių. Toliau, ateityje, jei mums pavyktų skautų organizaciją labiau sutapdinti su lietuvių tautos sąvymėmis, jos idealais, visais labiau karikatūrinėmis formomis pakeisti savomis, mums artimesnėmis, suprantamesnėmis formomis, tada šis jaunuomenės sąjūdis neabejotinai turėtų didelės teigiamos reikšmės.

Graziai veikia Hanau skautai

Lietuvių skautų Hanau tuntas turi subūręs arti 250 berniukų ir mergaičių. Čia yra visų rūšių skautai: vyresnieji, arba vyčiai, tės, skautai, jūros skautai, jaunesnieji skautai ir paukštytės.

Per Sv. Kazimiero, Lietuvos skautų globėjo, šventę Hanau lietuvių visuomenė ir svečiai turėjo malonią progą pasigėrėti lietuviško skautų jaunimo pasirodymu. Iš ryto tunto skautų kapelionas kun. Jankauskas atlaikė pamaldas, pasakydamas skautams vaizdingą ir gražiai pamokantį pamokslą. Pamaldose dalyvavo visos tuntas, su keturiom vėliavom. Didesnė pusė jaunuolių, įrišė duodami įžodį, priėmė komunią.

Po pietų salėje buvo iškilminga sueiga. Į ją atsilankė Hanau stovyklos UNRRA'os direktoriaus žmona skautininkė Heath, vyriausios Lietuvos skautų vadovybės pirmininkas vyr. skautininkas J. Kuprionis, daug lietuvių visuomenės, pirmoje eilėje — skautų tėvai ir artimieji.

Tunto kapelionas pašventino naują jūros skautų vėliavą; kūmais pakviesti UNRRA'os ir vyr. Liet. skautų vadovybės atstovai. Po to daugelis skautų-čių davė įžodį, vyr. Liet. skautų vadovybės pirmininkas pasakė žodį, išskelbė šios šventės reikšmingus momentus: gražų susiorganizavimą, Sv. Kazimiero pavyzdį, vėliavos pašventinimą, įžodį, arba pasiža-

dėjimą riteriškai tarnybai. Kartu pareiškė širdingą padėką Hanau tuntininkui sktn. Kukučiui už gražų tunto suorganizavimą ir darnų veikimo derinimą ir vadovavimą. Šiame darbe daug padeda v. sktn. Kėšniūnaitė, pskn. Bogu-tenė ir eilė ponų, taip pat v. sktn. Kazakevičius, v. sktn. Gri-gaitis ir kiti. Iškilmingoji dalis buvo baigta tuntininko širdingu žodžiu.

Po toėjo linksmoji dalis: įvairių skautų vienetų sceniniai pasirodymai, dainos. Jūros skautai padainavo jūreiviškų dainėlių, vytytės pašoko tautinių šokių, skautai suvaidino „Gedimino sapną“, paukštytės pašoko su lėle, be to, deklamacijos ir kt. Sceninių pasirodymų, deklamacijų ir dainų tema šiai šventei tuntininko buvo paskirta: Lietuva ir Vilnius.

Toksai metodas — atskirus sveikų pasirodymams duoti kurią nors gražią temą, kurios laikydami skautų vienetai sudaro programą, yra gana vykęs. Tuo būdu galima lengviau išvengti įvairių iškrypių ir šiaip menkavertžių dalykų.

Pažymėtina, kad beveik visi skautai uniformuoti. Tai UNRRA'os labdarybės pareigūnės sktn. Heath ir tuntininko Kukučio nuopelnas.

Pabūvojus šio skautų sambūrio tarpe, susidaro labai džiuginantis išpušis. Mūsų jaunimas, skurdžioje stovyklų aplinkoje gyvendamas, vietoj to, kad rinktų šio stovyklinio gyvenimo nuosėdas, yra pakreipiamas riteriškuo dvasia. Tad ne tik Lietuvos skautų vadovybė, bet ir visa lietuviškoji visuomenė yra patenkinta ir dėkinga visiems šio skautų sąjūdžio rėmėjams.

Musu istatai

(Žiūr. praeitų metų „Žib.“ 3 Nr.)

4. Skautas draugas savo artimui ir brolis kitam skautui

Ketvirtuoju savo istatu skautai atmeta bet koki žmonių rušlavimą pagal turta padėtį, kilme ir p. ei tas rušlavimas ka nors zemina, išeidžia ar kenkia žmonių kilnumo santykiams. Dievas žmones, kaip žmones, sutvėrė lygius; kiekvienas žmogus yra Jo kūrinys. Skautas kiekvienam žmogui mato pirmiausia žmogų, toki pat žmogų, kaip ir jis pats. Iis stengiasi visuose žmonėse surasti dieviškąji prada gerasias žmonių ypatybes kiekvienam žmogui be skirtumo.

Kiekviena kita skauta jis laiko savo broliu. Visi skautai siekia to paties tikslo ir turi tokius pat istatus. Skautas, atpažinęs kita skauta, tuoj pat pasisveikina skautiška ir pasiūlo patarnauti, padėti jam. Daugelyje kraštu skautai su skautais sveikinasi kairiaja ranka — tai brolybes zenklas.

„Sietyno“ šokėjai, sušokę „Oželį“

*) Autorius skautų organizacijos dalyvavo nuo pat jos užuomazgos Lietuvoje. Red.

Trys kalbos

J. Bučenas

Nėra abejonės, kad centrinis šių dienų tarptautinės politikos punktas yra D. Britanijos — JAV ir Sovietų Sąjungos santykiai. Niekas nė nebando slėpti, kad tie santykiai yra įtempti. Vašingtonas su Maskva šaudosi diplomatinėmis notomis dėl Mandžūrijos. Kieta diplomatinė kalba vyksta dėl Irano, kurio byla, greičiausia, vėl atsidurs Saugumo Taryboje. Tėbeina nervų karas dėl Turkijos. Įtemptas dėl Graikijos, rinkimams artėjanti, auga. Tiesą gaudžia netikrų atmosfera.

nesutaria dėl bulgarų vyriausybės sudėkrotinimo. Ispanijos režimo klausimas, nepaisant vakarinių demokratinių anfrankinės kampanijos, tebėskiria jos nuo šių sąjungininko. Nė viename iš šių sektorių nematyti didžiųjų valstybių sandomos prašvaisčių.

Galima būtų į tai su nepasitiki- jimu moli ranka, jeigu tėtai tebtų žurnalistiniai samprotavimai. Bet laisvas pasaulio pilietis neturi teisės ignoruoti realybės, kurią įsakmiai pabrėždami parodo atsakingieji politikai. Tokių priminimų paskutiniomis dienomis girdėjom iš tokių kompetentingų lūpų, kaip JAV senatorius Vandenbergo, JAV užs. reik. ministerio Byrnes ir didžiojo britų valstybės vyro, jų karo meto premjero Winston Churchillio.

Veik tuo pačiu metu, kada taip kalbėjo anglosaksų politikai, SSSR prezidentas Kalininas „Bolševik“ žurnale, o kominternas šulas Dimitrovas vienoje savo kalboje sovietinei publikai priminė, kad pasaulinės revoliucijos mintis toli gražu nėra palaidota. Priešingai, karą laimėjęs komunizmas su juo didesniu polėkiu žengia į to pasaulinio užsiėmimo realizavimą.

Vienintelė išeitis iš drumzlinų nūdienės pasaulio politikos padangių — „gyventi pagal JTO chartą“ — Byrnes žodžiais. Tas pats Byrnes JAV valstybių vardu pasisą- dejo reikalui esant tą chartą ginti: „Mes nenorim ir negalim stovėti uošaliai, jeigu jėga arba jos grėsmė naudojama priešingai chartos tikslams ir principams.“

Byrnes šiais žodžiais vyriausybės vardu pareiškė tai, ką vyriausybė senatė prieš keletą dienų buvo siūlęs senatorius Vandenbergas: „Mes galėsim gyventi žmoniškai sadorai, jeigu JAV kiekviena proga kalbės taip pat

atvirai, kaip SSSR, jeigu JAV visur taip pat narsiai palaikys savo siekimus ir idealus, kaip SSSR; jeigu mes nusikratysim tą nelaimingą fikciją, jog mes, būdami tokie pat tiesūs kaip SSSR, galim sudaryti pavojų taikai. Mes turime vėl paimti moralinį vadovavimą, kurį taip dažnai išleidžiam iš rankų.“

Amerikiečių politiniai komentatoriai veikia vienbalsiai aiškina, kad Vandenbergo — Byrnes kalbos reiškia JAV vadinamosios glostymų (appeasement) politikos galą ir naujos — aiškumo ir „draugiško kietumo“ gadynės pradžią.

Dr. J. Basanavičiaus atkaptis Rasų kapinėse Vilniuje

Radio žinios iš tėvynės

— Prie liaudies komisariato tarybos įsteigtas kultūros — švietimo įstaigų komitetas, liaudies komisariato teisėmis; jo žinios įeina bibliotekos, muziejai, klubai, skaityklos, paskaitų biurai, kultūros ir poilsio parkai. Minimos įstaigos pirmininku paskirtas A. Guzevičius.

— Kauno apskrities vykdomojo komiteto pirmininku yra Vasilius, sekretorium Krugelcovas ir komjaunimo sekretorium — Tkachenkaitė.

— Šiauliuose surengta Šiaulių miesto įmonių ir įstaigų leidžiamų sieninių laikraščių paroda. Išstata tie keliolika leidinių. „Pasizymė- jo“ savo turiniu Šiaulių miesto vidurinės ekonominės mokyklos laikraštėlis „Ekonomistas“ ir Titenago spaustuvis „Tarybinis spaus- tuvininkas“.

— Neseniai Klaipėdos miesto teatre įvyko iškilmingas partinio

ir tarybinio aktyvo susirinkimas, skirtas XXVII visasąjunginio Lenino komjaunimo suaktyvinti pami- nėti. Pranešimą padarė miesto komiteto sekretorė Ščapkina.

— Vilniaus valstybinės dramos teatras ruošiasi pastatyti K. Simionovo pjesę „Rusų žmonės“. Repertuaras gana nevairus ir tenkinasi A. Čechovo „Vysnių so- du“, B. Dauguvičio „Nauja va- ga“ ir Milūno „Marčia“. Kauno operos teatras nauju pastatymu davė Čaikovskio „Pikų damą“. Jau- nojo žiūrovo teatras Kaune pasta- tė Onos Micūtės „Stebuklingąją dėžutę“.

— Vilniuje pradėsią eiti savai- tinis laikraštis „Literatūra ir me- nas“.

— Kėdainių apskrities Grin- kiškių valsčiaus partinis organi- zatorius yra Tatarinas, o jo pava- duotojas mokytojas Martinavičius.

— Skulptorius Rapolas Jakima- vičius-Jakimėnas padirbo bronzinė statulą „Kovotojas“.

— Mokslių Akademijos biblio- tekos direktorium yra Jurginis. Šiaulių apskrities liaudies švieti- mo skyriaus vedėju yra mokyto- jas Donatas Bubinas.

MIRĖ SEIRIJŲ JUOZAS — KUN. J. ŽIDANAVIČIUS

„Vienybė“ Nr. 50 iš Amerikos praneša, kad praėjusių metų gruodžio 26 d. mirė Amsterdamo pa- rapijos klebonas kun. J. Židana- vičius.

Velionis buvo gimęs 1866 m. rugpjūčio 21 d. Seirijuose, Dzūki- joje. Prieš 50 metų buvo įšventin- tas į kunigus ir paskirtas Gudijos vyskupijon, kur ėjo įvairiose pa- rapijose vikaro pareigas. Į Ameri- ką kun. Židanavičius atvyko 1904 m. tiesiai iš Gudijos.

Kun. Juozas Židanavičius buvo žinomas, kaip rašytojas, poetas ir uolus visuomenininkas. Jis yra parašęs ir išleidęs eilę savo kūri- nių. Dar prieš mirtį velionis norė- jo išleisti dvi savo eilių knygas: lyrikos ir giesmių. Kaip rašytojas jis yra žinomas Seirijų Juozo vardu.

Velionis paliko daug artimųjų giminių Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje. Be žinomo muziko An- tano Židanavičiaus, gyv. New York, Lietuvos ministeris Londone ponas Balutis taip pat yra artimas velionies gimnaitis.

Kun. J. Židanavičius buvo kil- nios dvasios žmogus, karštas Lie- tuvos patriotas ir daug dirbęs sa- vo tautos gerovei. Prieš keletą metų a.a. kun. J. Židanavičius šventė savo aukštinį kunigavimo jubiliejų, į kurį buvo suvažiavę daug kunigų ir šiaip žymių asme- nų iš visos Amerikos.

Kun. J. Židanavičius pasitraukus iš gyvyjų tarpo, didelę spragą vi- suomeniniam gyvenime pajus ne tik Amsterdamo, bet ir visos Ame- rikos lietuviai.

RAŠYŲ. VI. BUTLERIO MIRTIES METINIS

Pernai vasario 23 d. Sudetų krašte, Jungbuch, Tratenau apskr. mirė ir Jungbucho kapinėse pa- laidotas rašytojas Vladas Butleris. Velionis kilęs iš senos rusų didi- kų šeimos, buvęs aukštasis rusų

Totorių mečetė Kaune

valdininkas. Amžiu įpusėjęs, pra- dėjo rašyti. Rašė rusų kalba, o pastaruoju metu ir lietuvių. Išė- jo keletas romanų, kuriuose at- sispindi ano laiko dvasia, išgyve- nimai ir kovos.

LIET. MOKSLININKAI VOKIETIJOJ

Šiuo metu Vokietijoje gyvena pusė Lietuvos Mokslių Akademi- jos narių-akademikų su jos pre- zidentu Vilniaus Universiteto pro- fesorium V. Krėve-Mickevičium ir akademikais: Vilniaus U-to prof. M. Biržiška, Kauno U-to prof. V. Biržiška, Vilniaus ir Kauno U-tų prof. Pr. Skardžius ir kiti, be tiesioginių pareigų, dar dirban- čiais mokslinius darbus.

Padėka

Vasario 16 d. Minėti Komitetas už gražų Augsburgio stovyklose ir „Ludwigsbau“ salėje suruoštą Va- sario 16 d. minėjimą nuosirdžiai dėkoja: Hochfeldo ir Haunstetteno stovyklų komitetams, gimnazijos ir pradžios mokyklų mokytojams ir mokinams, gimnazijos skautams, kun. dek. Paubai, kapel. Zaka- rauskui ir kun. Čekavičiui, prele- gentams prof. prof. J. Kuproniui, A. Šapokai ir A. Vasiliauskui, mu- zik. p. p. J. Kačinskui ir A. Šim- kui, solistams p. p. Seštakauskie- ni, J. Kristolaitytei, S. Baranau- skui ir A. Paukščiui, Augsburgio Lietuvių Choriui, dramos akto-

riams p. p. H. Kačinskui, P. Šim- kui, A. Škėmai, J. Palubinskui, A. Brinkai, A. Zalinkevičiutei, „Bal- tikos“ simfoniniam ir Hoch- feldo didų orkestrams, p. p. Jakavičiams, Lenigui, V. Vilkutai- čiui, Haunstetteno Lietuvių Mote- rų Komitetui, dail. p. V. Ratui už dekoravimą ir visiemis kitiems prisidėjusiems prie švenčios suruo- šimo.

Vasario 16 d. Minėti Komitetas

Administracijos pranešimas

1. Susidarius labai dideliui paieškojimų eilei, nauji paieškojimai priimami tik esant svarbiams ir skubiam reikalui ir tik vienam kartui paskelbti. Tokius paieškojimus prašoma siųsti per savo komitetus.

2. Ne amerikiečių vald. srity mūsų platiniojai, kurie nėra dar atsisėję už laikraštį, prašomi nedelsiant pervesti pinigų per vie- finius bankus Augsburgio Deutsche Bank mūsų s-ton arba persiųsti įvertintais laiškais.

3. Su „Žiburių“ redakcija ir ad- ministracija galima susisiekti tel. 6408.

4. „Žiburių“ prenumerata prii- mama ne ilgesniam kaip vieno mėnesio laikotarpiui, skaitant vie- ną numerį 80 Pf. Platiniojai gauna 10% nuolaidos.

V. Rocevičius, administratorius

Dalis kaltinamųjų Nürnbergo byloj

Paieškojimai

1176. Stulgaitienė-Cimbarytė, gyv. Würzburg, Nordkaserne, ieško sūnaus Stulgaičio Algirdo.

1177. Petravičius Bronius, gyv. Rottweil, Grandstrasse 1, ieško giminių ir pažįstamų.

1178. Iešmantas Juozas, gyv. Heidelberg, Thomasstrasse 3, b. Kamp, ieško žmonos Felicijos.

1179. Kukta Stasys, gyv. Memmingen, Flugplatz, ieško giminių ir pažįstamų.

1180. Vaišvila Mykolas, gyv. Memmingen, Flugplatz, ieško giminių ir pažįstamų.

1181. Zeknys Pranas, gyv. Weiden, Hammerweg, ieško Žeknio Vlado, Liugo Kazimiero, Zalytės Alfios ir Vaidulio Vytauto ir Antano.

1182. Kotovas Ilja, gyv. Weiden, Hammerweg, ieško Sideravičiaus Prano ir Bielskio Vytauto, Vilkaičio Vinco.

1183. Jankauskas Stasys, gyv. Bad Wörishofen, Litauisches Lager, Kneippstr. 8, ieško sūnaus Zigmo, Stongvilos Antano ir kitų giminių bei pažįstamų.

1184. Jankauskaitė Stasė, gyv. Bad Wörishofen, Litauisches Lager, Kneippstr. 8, ieško Neimanto Adolfo, Pocienės Kotrynos ir kitų pažįstamų.

1185. Zaščurinskas Juozas, gyv. Ingolstadt, Proviantstrasse 7, ieško giminių ir pažįstamų.

1186. Budrevičienė Sofija, gyv. Neumünster, Wittorf, Feldstrasse 6, ieško Jurkynaitės Onos, Siurisko Albino ir Žygienės Onos.

1187. Indriūšas Valentinas, gyv. Neumünster-Wittorf, Mühlenstr. 8, ieško Misiavičiaus Alfonso su šeima, Pranulio Igno ir Labausko Igno.

1188. Brazauskas Jonas, gyv. Neumünster, Litauisches Lager, Endorferstr. Camp B, ieško dėdės Brazausko Petro ir kitų giminių bei pažįstamų.

1189. Masilionis Povilas, gyv. Neumünster, Endorferstrasse, Litauisches Lager, ieško brolių Juozo, Stasio Jono, Budrio Alfonso, Budrienės Birutės.

1190. Petkus Juozas, gyv. Neumünster, Endorferstr., Litauisches Lager, Camp B, ieško brolio Jurgio, Pauliko Juozo ir kitų giminių bei pažįstamų.

1191. Matusaitis Henrikas, gyv. Neumünster, Endorferstrasse, Litauisches Lager, Camp B, ieško sesers Onos ir giminių bei pažįstamų.

1192. Sidlauskas Petras, gyv. München, Fürstenriederstr. 155-50, ieško Sidlauskienės Albinos, Kazlauskaitės Viktorijos, Červuko Bernardo.

1193. Gecevičius Nikolofus, gyv. Amberg/Bayren, Lager UNRRA, Bl. E, Zimmer 45 A, ieško dukters Galinos ir giminių: Blikytės Juzefos Savicko Edvardo ir Jurevičiaus Leonardo.

1194. Bajorinas Adolfas, gyv. Braunschweig, Roselies-Kaserne, Litauisches Lager, ieško tėvo Bajorino Alekso, brolio Bajorino Algirdo, dėdės Bajorino Kazimiero ir tetos Bajorinienės E.

1195. Čiužas Eduardas, gyv. München, Hechtseest. 47 (Ramersdorf), ieško Rubavičių Prano ir Povilo.

1196. Petriūnienė Birutė, gyv. Lübeck, Schillerstrasse 1a, ieško dipl. inž. Salkausko Česlovo.

1197. Prackienė-Abirasaitė Bronė, gyv. Säckingen a. Rh., Mumpferfährstr. 10, ieško Baltrušaičio Juozo su šeima, Baltrušaičio Vlado ir Vytauto Vytauto su žmona.

1198. Micūnitytė Ona, gyv. Wiesbaden, Gersdorferstrasse, DP-Lager, ieško sesers Ališauskienės-Macūlytės Marijonos ir brolio Macūlio Jono.

1199. Kriščiukaitis Juozas, gyv. Oldenburg, Unterm Berg, Litauisches Lager, ieško brolio Jono,

Vaivados Kosto ir Vaičiūčio Kosto.

1200. Juknevičius Povilas, gyv. Neumünster, Endorferstrasse, Litauisches Lager, Camp B, ieško Staliūno Antano, Viržaičių Vlado ir Ursulės, Šlenio Raimundo ir Gudelio Stasio.

1201. Manavas Alfredas, gyv. Neumünster-Wittorf, Litauisches Komitee, ieško žmonos Manavičienės Adolfinos, tėvo Alekso, sesers Stefanijos ir kt. giminių bei pažįstamų.

1202. Greičiūnas Jonas, gyv. Lehrte, Camp „Churchill“, bei Hannover, ieško žmonos Greičiūnės Julijos su dukrele Ginte ir svaينو Cirtauto Zigmo.

1203. Kanapeckas Jonas, gyv. Lehrte, bei Hannover, Camp „Churchill“, ieško žmonos Janinos su dukrele Vidute.

1204. Dukaitis Anicetas, gyv. Hamburg-Wentorf, Bismarck-Kaserne, Bl. 9, ieško artimų ir pažįstamų.

1205. Ramanauskai Juozas ir Albinas, gyv. Wiesbaden, DP-Camp, Litauisches Lager, ieško tėvų Jono ir Onos Ramanaukų ir sesers Juskevičienės Magdalenos.

1206. Enskaitis Pranas, gyv. Meerbeck b. Stadthagen (Sch-Lippe), ieško giminių bei pažįstamų.

1207. Znutas Kazys, gyv. Celle, Litauisches Lager, am Sant Georg Gartenstrasse, ieško tėvų Kazio ir Julijos Znutų ir kt. giminių bei pažįstamų.

1208. Brozinskas Juozas, gyv. Greven, Barkenstrasse 73, ieško Naujokaičio Jono, kun. Račaičio Antano, Andrušaičių Valentino ir Danutės, Krupavičiaus Albino.

1209. Plepys Jokūbas, gyv. Greven, Barkenstrasse 73, ieško brolio Jurgio.

1210. Sidabras Petras, gyv. Kassel-Oberwehren, Mattenberg, Litauisches Lager, ieško giminių bei pažįstamų.

1211. Butlerienė Marija, gyv. München, Schedelstrasse 12, ieško mokytojo Jusaičio Broniaus.

1212. Valaitis Pranas, gyv. Gross Hesepe Camp, Kr. Meppen/Ems, ieško žmonos Zuzanos Petronės ir sūnaus Vidmanto.

1213. Rainys Kazys, gyv. Gross Hesepe Camp, Kr. Meppen/Ems, ieško sesers Bucevičienės-Rainytės Julijos.

1214. Mikalajūnas Juozas, gyv. Gross Hesepe Camp, Kr. Meppen/Ems, ieško brolio Simono ir motinos Mikalajūnienės-Peters Marcelės.

1215. Butkūnas-Butkevičius Vytautas, prašomas atsiiepti Liet. Raud. Kryžiaus Lübeck skyriui, Untertrave 111-112.

1216. Šuopienė-Grigalevičiūtė Ursulė, gyv. Bamberg, DP Camp 6, Litauisches Lager, ieško sesers Zdanavičienės Adėlės.

1217. Zemeckis Vincas, gyv. Kempten, Salzstrasse 17, ieško Makaravičiaus Vinco.

1218. Dubovas Henrikas, gyv. Deinsen, über Alfeld, ieško Dubovo Adolfo, motinos Dubovienės-Bundorfaitės Emos, Bundorfo Aleksandro.

1219. Petras, gyv. Regensburg, Ganghoferiedlung, Litauisches Komitee, ieško Mažeikos Juozo arba jo sesers ar brolio.

1220. Bagociūnas Juozas, gyv. Kassel Oberwehren, Mattenberg-lager, ieško Bagociūno Prano, Karvelio Jono, Andriusytės Elenos.

1221. Gutmanienė Ona, gyv. Kassel, Oberwehren, Mattenberg-lager, ieško brolio Jūrūno Ludviko ir sesers Jurkūnaitės Marytės.

1222. Augustinaitis Albertas, gyv. Nördlingen, Litauisches Lager, ieško giminių ir pažįstamų.

1223. Raugas Bal, Tettmang (Bodensee), Bachstrasse 1, Zone Francaise, ieško Raugo Norberto, Budzilaičės Konstancijos, Elenos ir Onos,

Skabeitko Stasio ir Garbaliusko Marijaus.

1224. Talmontas Juozas, gyv. Ansbach, Hindenburgkaserne, Litauisches Büro, ieško Santaro Antano, Jarašiaus Juozo ir Mancevičiaus Valerijono.

1225. Jasulūnas S., prašo atsiiepti adresu: H. Trapikui, Augsburg-Haunstenen, Rechenstrasse 53, šiuos asmenis: Mikalauską Petrą, Indreiką Petrą ir Kaselytę Bronę.

1226. Zulpa Pranas, gyv. Hamburg-Neugraben, Fischbecklager, ieško giminių ir pažįstamų.

1227. Lukošius Kostas, gyv. Uchte, Bez. Bremen, Balkenkampstr. 383, ieško Tamulaitienės Stėfos ir Perausko Jono.

1228. Vaškellenė Rožė, gyv. Franzesbad, Amerikanischestr. 235 (Čekija), ieško dukterų Alės ir Irenos.

1229. Stud. Pargauskas Alfonsas, gyv. Hannover, Burgweg 1, ieško kun. Arlausko Klemenso, Arlauskaitės Elvyros ir Lizdenio Juozo.

1230. Herrmanns Otto, gyv. Hamburg-Neugraben, Fischbeck-lager, ieško žmonos Herрманienės Olgos su vaikais ir Dydenbrokytės Lenos.

Lietuviai, gyveną Gunzenhausen, Nürnbegerstrasse 81, Mun. Lager, ieško giminių ir pažįstamų.

1231. Mikeliūnaitė Vanda-Gallutė, ieško tėvo Mikeliūno Antano.

1232. Padėnai Karolis ir Apolonia Rimdeikaitė, ieško giminių ir pažįstamų.

1233. Valdauskas Matas, ieško pusbrolio Lebedievo Vlado.

1234. Čepulai Bernardas ir Albinas, ieško giminių ir pažįstamų.

1235. Narkevičiai Stasys ir Anelė, ieško svaينو Aleksandravičiaus Broniaus su šeima.

1236. Vaičiūllūnas Ignas, ieško giminių ir pažįstamų.

1237. Andriūška Kazys, ieško žmonos ir pažįstamų.

1238. Bartkus Alfonsas, ieško giminių ir pažįstamų.

1239. Krutulis Antanas, ieško brolių Juozo, Stasio, sesers Onos, Morkeliūno Vlado ir Morkeliūnaitės Anelės.

1240. Krapauskienė-Vilbišauskaitė Janina, ieško brolio Vilbišausko Juozo ir giminių.

1241. Gečas Apolinaras, ieško sesers Gečaitės Elvyros

1242. Kizerskis Petras, ieško giminių ir pažįstamų.

1243. Janavičius Ignas, ieško tėvų, brolių ir giminių.

1244. Sirvienė Ursulė, ieško Strogino Kazio su šeima ir Sulco Valerijono.

1245. Kalniškienė Ketė, gyv. Wunsiedel, DP Camp Henry Cochran, Horenschuhstrasse 76 a, ieško vyro Kalniškio Jurgio.

1246. Matulis Petras, gyv. Gunzenhausen, Ansbacherstr. 32, kamb. 5, ieško žmonos Matulienės Genės.

Lietuviai, gyveną Wunsiedel, Hornschuhstrasse, lietuvių stovykla, ieško giminių ir pažįstamų.

1247. Kuzmarskienė-Vasilauskaitė, ieško giminių ir pažįstamų.

1248. Petravičius Juozas, ieško sūnaus Petravičiaus Ramono, giminių ir pažįstamų.

1249. Dūdienė-Volosenkaitė Liudija, ieško Dūdos Juozo, Narbutienės Valės, Žilinskių Genės, Lipnio Viktoro, gim. ir pažįstamų.

1250. Vasilauskas Kostas, ieško Šapalienės-Vasilauskaitės Nastės, giminių ir pažįstamų.

1251. Mickūnienė Ida, ieško Len. daraičio Oskaro, Bursteinienės Martos, giminių ir pažįstamų.

1252. Dubinskas Andrius ir Dubinskaitė Dicipinaitienė Marija, ieško giminių ir pažįstamų.

1253. Brazilienė-Sidlauskaitė Sofija, ieško Špakauskienės-Kontrimaitės Antaninos, giminių ir pažįstamų.

1254. Urbonas Antanas, ieško Urbono Vytauto ir Urbono Balio, Cherdvygų Jono ir Leono, Stelmoko Juozo ir Mikuliaus Antano.

1255. Brakauskienė-Kevalaitytė Marija, ieško Brakausko Antano, Didžbalienės-Kevalaitytės Onos, Augustaitienės Konstancijos, giminių ir pažįstamų.

1256. Narmonaitė Stanislava, ieško giminių ir pažįstamų.

1257. Vaisgenis Jonas, ieško Vaičkaus Jono, Kromerytės Benignos, pussesės Rincevičienės Irenos, brolio Kremerio Henriko ir kt. giminių ir pažįstamų.

1258. Raskevičius Juozas, ieško Griciaus Vytauto, Natkevičiaus Gedimino ir Darginavičiaus Stasio.

Lietuviai, gyvenantieji Oldenburg, „Unterm Berg“

lietuvių stovykloje ieško giminių ir pažįstamų

1259. Adomaitis Vincas, ieško sūnaus Adomaičio Marceliaus, paskt. metu gyv. Vengrijoje.

1260. Rutkaitienė-Dičmonaitė Marytė, ieško vyro Rutkaičio Alberto.

1261. Gelgotienė Petrutė, ieško vyro Juozo ir uošvių Juozo ir Apolonijos Gelgotų.

1262. Jankauskienė Anelė, ieško brolių Vlado ir Jono Seferių, paskt. gyv. Brandenburge.

1263. Kubiliūtė Matilda, ieško sesučių Aldonos ir Danutės ir giminių.

1264. Gudiškis Vincas, ieško giminių ir pažįstamų.

1265. Alseika Viktoras, ieško giminių ir pažįstamų.

1266. Morkvėnas Alfonsas, ieško giminių ir pažįstamų.

1267. Vanagas Adolfas, ieško Zukausko Prano, Gediminskaitės Antaninos ir Jakaitės Emilijos.

1268. Žitkevičius Juozas, ieško pusbrolio Bedalio Liudo, Duliebos Mykolo ir giminių bei pažįstamų.

1269. Subačis Feliksas ir Jonas, ieško giminių ir pažįstamų.

1270. Galeckas Kazys, ieško giminių ir pažįstamų.

1271. Visockis Juozas, ieško brolio sūnaus Juozo ir dukters Sofijos.

1272. Sarpalius Stasys, ieško giminių ir pažįstamų.

1273. Kilkevičius Mikas, ieško Bielišauskaitės Konstancijos, Tamoliūnų Broniaus ir Antano, Zebraičio Jurgio ir Vosylius Jono.

1274. Redikas Vincas, ieško giminių ir pažįstamų.

1275. Šešleris Jonas, ieško giminių ir pažįstamų.

1276. Jerockis Juozas, ieško giminių ir pažįstamų.

1277. Karėnas Stasys, ieško Rimšos Antano, Taškūnaičių Stasio ir Valiaus ir Rastenio Klemenso.

1278. Budreckis Jonas, ieško giminių: Tvarionavičių-Tvaronų, Zaromskių, Teišerskių, A. Gricevičiaus ir Šarauksų.

1279. Tvaronas Jonas, ieško Grilius Juozo, Stankūno Jurgio, Viliamo Vlado ir Bičiūno J.

1280. Šakals Albertas, ieško brolio Henriko.

1281. Galeckis Bronius, ieško žmonos Galeckienės Elenos.

1282. Babrauskas Kostas, ieško Kondrotavičiaus Kosto, Jackeivičiaus Vinco, Galinio ir Žiurinsko Juozo.

1283. Antanaitis Juozas, ieško žmonos Antanaitienės Anelės su dukrele Salomėja, Petravičiūčių Salomėjos ir Onos, Vyšniauskų Jono ir Onos.

1284. Aišauskas Martynas, ieško žmonos Ališauskienės Rožės, dukters Milutės ir pussesės Ališauskaitės Rožės.

1285. Gedraitis Petras, ieško tėvo Gedraičio Simono, Mikalaičio Juozo, paskt. laiku gyv. Esene, Mačiulaičio Prano ir Vizgirdo Salamonio.

1286. Kudinskienė Marija, ieško vyro Kudinskio Vinco ir sūnaus Vytauto, paskt. metu gyv. Rytprisiuose.

1287. Janutis Vincas, ieško seserų Janutytės Elenos ir Janutytės-Raubienės Bronės.

1288. Daugėla Petras, ieško žmonos Daugėlienės Bronės ir uošvių Kulbako Pijaus, Kulbakenės Juzės ir Kulbokačių Valės ir Albinos.

1289. Brelvė Jurgis, ieško svaينو Paliulio Broniaus; prašo atsiiepti Panevėžio Žemesniosios Prekybos Mokyklos mokytojus, giminius bei pažįst.

Lietuviai, gyvenantieji Bayreuth, DP Camp, Mack Wendelhofen, Ilet, stovykla, ieško giminių ir pažįstamų

1290. Strazdienė Stasė, ieško vyro Strazdo Prano.

1291. Baltramūnaitė Aleksandra, ieško sūnų Baltramūnaitių Petro, Jono, Kazio ir Viktoro.

1292. Mančienė Jadvyga, ieško motinos Lūkauskienės Onos ir brolių Antano ir Igno su šeima.

1293. Petkūnaitė Elena, ieško Stukaitės Jadvygos, paskutiniu metu gyv. Vienoje.

1294. Šuopytė Petrė, ieško vais.tininko Slinkšės Martyno, giminių ir pažįstamų.

1295. Rūbas Juozas su šeima, ieško motinos Rūbienės Onos, brolių Domo, Prano, Justino ir Vaitiekiaus, Subačiaus Jono, Žeko Juozo, Krakausko Juozo, Sablinskienės Adėlės.

1296. Snarskis Zigmantas, ieško Bacevičiaus Antano, Dargio Jokūbo ir Šneiderių Jono ir Stasės.

1297. Lekas Adomas, ieško Stikūnų Stasio ir Petro, paskt. metu gyv. Labguvoje, Kalinauskienės Ursulės ir Kalinauskaitės Elenos, paskt. metu gyv. Braunau.

1298. Areima Ignas, ieško Dabar Antano ir Povilionio Alfonso.

1299. Stašačienė Sofija, ieško vyro Stašačio Juozo.

1300. Pinikaitė Stasė, ieško giminių — Dauslenės Emilijos, Balsaitės Onos ir Dausos Petro.

1301. Daukšienė Stasė, ieško vyro Daukšos Vlado.

1302. Gajauskas Juozas, ieško Getautų šeimos, girininko Banevičiaus Andriaus ir Rinkevičiaus Andriaus.

1303. Rimavičienė Julija, ieško agr. Rimavičiaus Algirdo, paskt. metu gyv. Saksonijoje, Bietterfelde.

1304. Žemaitienė Milda, ieško Petukausko Vlado ir Žalnikavičiaus Vytauto, paskt. metu gyv. Innsbucke.

1305. Bervingienė Sofija, ieško Klegerio Kosto su šeima ir Adomavičiaus Alekso.

1306. Bacevičius Juozas, ieško Bacevičiaus Prano, paskt. metu gyv. Pomeranijoje, svainių Ramonaičių Jono ir Prano.

1307. Ilekis Alfonsas, ieško gydyt. Juozavičiaus Jono ir dipl. inž. Jurevičiaus Algirdo.

1308. Andziulienė Julija, ieško Gudavičiaus Juozo su šeima, Karmazinienės Birutės su šeima ir Kutkevičiaus Aloyzo.

1309. Karpickaitė Ona, ieško Griškevičių Vlado, Vandos ir Elenos, Simkienės Anelės ir Karpickaitės Janinos.

1310. Benišienė Ona, ieško Žibaitės Emilijos, paskt. metu gyv. Mattenburge.

1311. Leonas Justinas, ieško brolio Leonasuko Juozo.

1312. Tačulauskienė Ona, ieško savo vyro Tačulausko Juozo ir sūnaus Edvardo.

1313. Mičiulis Antanas, ieško Daugirdo Algio, Miečevičių Juozo, Povilo ir Petro, Čekausko Raimundo ir Janavičiaus Jurgio.

1314. Kusmanas Ričardas, ieško tėvų Kusmanų Gustavo ir Mortos ir Mačienės Emilijos.

1315. Jakimčikas Juozas, ieško Jakimavičiaus Vinco, Pomerio Simo, brolio Jono, Jakimčiko Stasio ir kt. giminių.

1316. Stankevičienė Matilda, ieško vyro Stankevičiaus Jono ir giminių bei pažįstamų.
1317. Černauskienė Elzbieta, ieško vyro Černiausko Stasio, dukters Stankevičienės Elenos ir brolio Cikoto Vinco.
1318. Kriaunevičienė Vanda, ieško brolio Jasinevičiaus Stasio ir dėdės Petkevičiaus Juozo.
1319. Blindzė Mikalojus, ieško brolio Blindzės Viktoro, pask. metu gyv. Berlyne, ir buv. banko direkt. Voldemaro A.
1320. Černevičienė Stasė, ieško Petraitytės Janinos Natalijos, pask. metu gyv. Berlyne, ir Orentų Jono ir Natalijos.
1321. Kundrotas Antanas, ieško brolių Kundrotų — Petro, gim. 1912 m., Broniaus, gim. 1916 m., giminių ir pažįstamų.
1322. Valaiša Jonas, ieško brolio Valaišos Juozo.
1323. Bytautas Stasys, ieško Bytautienės Lidijos, Bytautaitės Irenos, Bytauto Romualdo ir Tallat-Kelpšos Kazimiero su šeima.
1324. Klemenis Steponas, ieško Dainausko Dominiko ir Repeikos Viktoro.
1325. Matuzaitė Ona, ieško dėdės Pilelio Stepono, Vaganovaitės Elenos ir Denišio Antano.
1326. Reingardas Teodoras, prašo atsiliepti Ambrozevičienę Sofiją ir pažįstamų.
1327. Lekavičiūtė Jadvyga, ieško Valuckienės Elenos, svainio Survilos Petro ir Lekavičiūtės Onos. Ilija ir sūnūmi Vidmantu.
1328. Tukyūtė Liuda, ieško buv. kario Simėno Ricardo ir žmonos Birutės, dr. Jeruševičiaus, Baltrickaitės Irenos ir Gasčiūno Juozo.
1329. Viršilėnė Jadvyga, gyv. Meerbeck, bei Stadthagen, prašo atsiliepti agr. Kazulionytę Viktoriją, 1945 m. sausio mėn. gyv. Megow km. prie Pyrzyz. Zinantieji apie jos likimą lietuviai megowiečiai prašomi pranešti nurodytu adresu.
1330. Viršilėnė Jadvyga, gyv. Meerbeck, bei Stadthagen, ieško sūnaus Viršilos Petro su šeima — Viršilėnė-Meleckaitė Elena Emilija ir sūnūmi Vidmantu.
1331. Peckaitienė Kotryna, gyv. Meerbeck, bei Stadthagen, prašo atsiliepti Kumplenę Ireną ir Kumpi Kazi.
1332. Vaišvila Vladas, gyv. Dillingen a. Donau. Litauisches Lager, ieško žmonos Vaišvilienės Onos, sūnaus Jono, dukters Irenos, Stankevičiaus Jono, Stankevičienės Elenos, Cepulienės Veronikos ir pažįstamų.
1333. Jankauskas Juozas, gyv. Gunzenhausen, Litauisches Lager, ieško sūnaus Jankausko Sigito.
1334. Kun. Antanas Dapkus, gyv. Memmingen, Fliegerhorst, Litauisches Lager, ieško tėvo Dapkaus Tomo.
1335. Stankauskas Aleksas, gyv. Göttingen, Litauisches Komitee, ieško žmonos Stankauskienės Sofijos, Daubaro M. ir kitų pažįstamų.
1336. Jankauskas Vytautas, gyv. Braunschweig, Rosalien-Kaserne, Litauisches Lager, ieško inž. Silvestraviciaus Aleksandro, gyd. Stropaus Alaidro, Lipčiaus Stasio ir Stankaus Stasio.
1337. Stonys Jonas, gyv. Hamburg-Bergedorf, Bismarck-Kaserne, Pl. 9, ieško Peslaitytės Joanos, Barkausko Petro Leono, Traškaus Aleksa Leono, Garbačiausko Aniceto ir Vyčio Juozo.
1338. Tėukas Vytautas, gyv. Bamberg, Litauisches Lager, Camp 3, ieško Kačerausko Antano, turi tikslų žinią apie sūnų.
1339. Jonaitis Antanas, gyv. Bamberg, Litauisches Lager, Camp 3, ieško Jakų Antano ir Adolfo.
1340. Telčėnas Blyš, gyv. Bamberg, Litauisches Lager, Camp 3, ieško Eltonavičiaus Antano, Krausausko Stasio, Ipolito ir Leonardo.
1341. Mačiulis Jonas su sūnūmi,

- gyv. H.Q. 1193rd Labor Supervision Company A.P. O. 209 U.S. Army, ieško Stefanijos, sūnų Algirdo ir Kęstutio, Grikinio Jono su žmona Angele, Sulzicko Broniaus su šeima, Baltrušaičio Gaudento ir Dyllo Kazio.
1342. Česna Vytautas, gyv. Hamburg-Neugraben, Litauisches Lager, Fischbeck, ieško Suidersko Česlovo, Mikelaičio Jono, Česnaitės-Martynaitienės Izabelės ir Česnos Juozo.
1343. Zeronas Viktoras, gyv. Strullendorf 1181/2, bei Bamberg i. B., ieško seserų Ritos ir Danutės ir brolio Algirdo.
1344. Mislauskas Henrikas, gyv. Regensburg, Gan. Sietung, UNRRA Team 120, ieško Mislauskų Stefanijos, Vlodo ir Povilo ir Baruševičienės Elenos.
1345. Švilpa Vincas, gyv. Kasel-Oberzwehren, Mattenberg (Litauisches Lager), ieško giminių ir pažįstamų.
1346. Bilevičius Vytautas, gyv. Augsburg-Haunstetten, Flachsstr. 50, ieško Bačinskų šeimos, Vaitkevičienės Magdalenos, Abramavičiaus Prano ir Račylo Pijaus.
1347. Eltmanavičiūtės Julija ir 'ucija, gyv. Kempten, Salzstr. 17, ieško giminių ir pažįstamų.
1348. Subačius Juozas, gyv. Schmalenbeck bei Ahrensburg über Hamburg, Ausländerlager, ieško Subačių Jono ir Pijaus.
1349. Pecenkis Petras, gyv. Schmalenbeck bei Ahrensburg über Hamburg, Ausländerlager, ieško tėvo Pecenko Kazio, brolio Albinio ir sesers Onos.
1350. Švelinė Jadvyga, gyv. Augsburg-Haunstetten 38 — 5, Balfic Camp, ieško Švelnio Vytauto.
1351. Mažiulis Baltrus, gyv. Würzburg, Nord-Kaserne, ieško Jokušausko Vlodo.

Lietuviai, gyvenantieji Würzburgo lietuvių stovykloje (Würzburg, Litauisches Lager), ieško giminių ir pažįstamų

1352. Palekas Juozas, ieško Paleko Jono iš Vainuto.
1353. Jautokas Zigmas, ieško Jautokaitės Mortos, Antano, Povilo ir Stepono Jautokų, Pundytės Albinos.
1354. Pleskienė-Sausinavičiūtė Leontina, ieško Sausinavičiaus Valerijono, Sausinavičiaus Boleslovo, Vaškevičiūtę Emilijos, Irenos ir Liolės, Ambrazevičienės Marijos.
1355. Semienė Genovaitė, ieško vyro Šemio Stasio, paskutiniu metu gyvenusio Jugoslavijoje.
1356. Vyšniauskaitė Anelė, ieško Vyšniausko Jurgio.
1357. Valčiūnas Anastazas Jonas, ieško Iglūnienės Alės (Koriznaitės), Kudirkų šeimos (motinos Elzbieta ir vaikų inž. Vlodo, Juliano ir Danutės), Šembergo Alekso.
1358. Urbellenė Felicija, ieško Mockienės Eleonoros su šeima, Andrijauskienės Emilijos su šeima.
1359. Butkienė Rožė, gyv. O. Th. Rothenburg Dombühl b. Rothen, ieško vyro Butkaus Juozo.
1360. Hokinė Ida, Hamburg-Rahlstedt, lietuvių stovykla, ieško vyro Hoko Artūro, dukters Zelmės ir Sakio Stepono.
1361. Zeronas Romualdas, Oldenburg i. O. „Wehnen“ lietuvių stovykla, ieško žmonos Zeronienės Genovaitės.
1362. Horalnė Alma, Ansbach, Baltisches Lager, Lit. Komitee, ieško Bilevičiaus Juozo.
1363. Mingelevičius, Ansbach, Hindenburg-Kaserne, Lit. Komitee, ieško Mingelevičiūtės-Sinkevičienės Juzės.
1364. Butvilaitė-Markevičienė Teresė, Ansbach, Hindenburg Post Kaserne, Lit. Komitee, ieško Ružinskaitės Antaninos ir Beržytės Adolfinos.
1365. Stankus Stepas, Oldenburg, Alexanderstr. 326, ieško Povilaičio Konstantino ir giminių bei pažįstamų.

1366. Reinytė Albina, Wiesbaden, DP Lager, ieško tėvų, brolių ir seserų.
1367. Aleksandravičiūtė-Skrudienė Pranė, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Karl-Laforce-Platz 3/W. 5, ieško sesers Tajušenienės Stasės, Skruodžio Cezario ir pažįstamų.
1368. Jukevičius Povilas, Neumünster, Ehndorfer Lager, Camp B, ieško dėdės Staliūno Antano, Viržaičio Vlodo, Viržaitienės Ursulės ir Šlenio Raimundo.
1369. Bruožienė Ieva, Neumünster, Litauisches Lager, Ehndorferstr., Camp B, ieško Zokų šeimos, Jonavičienės Ursulės ir giminių bei pažįstamų.
1370. Zagurskienė-Sirvinskaitė Aldona, Kempten, lietuvių stovykla, ieško sesers Sirvinskaitės Marijos ir giminių.
1371. Balsevičius Juozas, Itzehoe, lietuvių stovykla, ieško sūnaus Povilo, anksčiau gyv. Frankfurt.
1372. Raštutienė Barbora, Kempten, lietuvių stovykla, Rottachstr. 15, ieško sūnaus Grublio Petro, 19 metų amžiaus.
1373. Norkinas Benediktas, Augsburg-Hochfeld, ieško Kaukario Česlovo.
1374. Dr. B. Matulonis, Bad Reiburg über Wunstorf bei Hannover, Allied X.P.W. Hospital „Alexander“, prašo atsiliepti pažįstamų.
1375. Mažulaitis Jurois, (24) Neumünster Wiltorf, Mühlenstr. 24, ieško svainio Skeberio Leono ir giminių bei pažįstamų.
1376. Karalytė Ona, Neumünster, Endorf Lager, ieško tėvų ir brolio Karaliaus Vytauto.
1377. Gudas Alfis, Neumünster, Tannweg 12, ieško brolio Gudo Aloyzo.
1378. Petravičius Bronius su šeima, Wiesbaden, lietuvių stovykla, ieško Petravičiaus Tomo, Petravičienės Adelės, Vosylienės-Petravičiūtės Česlovo su dukra Gailute, Dargio Jokūbo ir Kučo Antano.
1379. Viktoravičius Antanas, Wiesbaden, lietuvių stovykla, ieško Viktoravičiaus Jono, pask. metu gyv. Austrijoje.
1380. Grikielis Vytautas, Frankfurt, Nied., Triefelsstr. 2, ieško giminių ir pažįstamų.
1381. Proninskas Juozas su žmona, Murnau, Baltic Camp, UNRRA Team 90, ieško giminių ir pažįstamų.
1382. Burzdžius Juozas, Eichstätt (Bay.), ieško giminių ir pažįstamų.
1383. Petrošienė Stasė, Unterlennigen, Kreis Nürtingen, ieško motinos Butienės Anelės, sesers Liutkienės Kleofos ir Liutiko Vytauto.
1384. Steins Juozas, Hersfeld-Hessen, Assembly Center, Kriegsschule 548, ieško motinos Steinelės Onos, sesių Olės ir Marytės, brolių Mato ir Vytauto Steinių.
1385. Pilipaitienė Marta, DP Hospital Lohr a. Main, ieško svainio Pilipačio Adolfo.
1386. Pranevičius Antanas, Lehrte, „Churchill“ Camp, ieško brolio Pranevičiaus-Pranėno Stepo ir kitų pažįstamų.
1387. Serapinas Petras, Lehrte, „Churchill“ Camp, ieško pažįstamų kupiškėnų.
1388. Levinskas Juozas, Lehrte, „Churchill“ Camp, ieško giminių ir pažįstamų.
1389. Gabrieliūsis Feliksas, Lehrte, „Churchill“ Camp, ieško giminių ir pažįstamų.
1390. Rimkevičienė-Pikčilingaitė Matilda, Münster-Muna b. Dieburg in Gross-Hessen, ieško savo vaikų ir giminių.
1391. Šaltūnienė Marija, Münster-Muna b. Dieburg, Gross-Hessen, liet. stovykla, ieško sūnaus Vytauto.
1392. Sedleckas Bronius ir Liubsevičius Kazys, Traunstein, Kurhaus, ieško giminių ir pažįstamų.

1393. Gasparaitis Bernardas, (24) Stade, 235 Team UNRRA, Harburgerstr. 25—14, ieško Gasparaičio Alberto.
1394. Juodaitis Pranas, (24) Stade, 235 Team UNRRA, Harburgerstr. 25—14, ieško kun. Barčaičio Simono.
1395. Mikalauskas Jonas, (24) Buxtehude (Kr. Stade), Schillerstr. 10, Lit. Lager, ieško Rimašausko Jono, buv. Stutthofo koncent. stovykloje.
1396. Vaitkevičius Petras, Rosenheim Obb., Lit. Lager, ieško Giedraitytės Elenos.
1397. Armalis Vladas, Wiesbaden, Gersdorff-Kaserne, liet. stovykla, ieško giminių ir pažįstamų.
1398. Vėžys Jonas, Amberg, Kaiser-Wilhelm-Kaserne, ieško Zakso Antano, Tamošiūno Juozo ir pažįstamų.
1399. Gladutytė Grasilda, Wiesbaden, Gersdorff-Kaserne, ieško motinos Gladutienės Jadvygos, sesers Gladutytės Aldonos ir Kačionio Romualdo.
1400. Gumbelevičius Edvardas, Gut Höltingbaum, Rahlstedt bei Hamburg, lietuvių stovykla, ieško giminių bei pažįstamų.
1401. Pallokas Jonas, Gut Höltingbaum, Rahlstedt bei Hamburg, liet. stovykla, ieško seserų Emos ir Zelmės Pallokaičių ir pažįstamų.
1402. Okienė Edė, Gut Höltingbaum, Rahlstedt bei Hamburg, liet. stovykla, ieško dukters Okaičės Zelmės ir Sakio Stepo.
1403. Eimulis Pranas, Schweinfurt, lietuvių stovykla, ieško vaikų Stasės ir Jono Eimučių ir Almonaičio Prano.
1404. Lauraitis Aleksas, Regensburg, K. Laforce Pl. 3/5 (Ganghofer-siedlung) ieško tėvų Stasio ir Onos Lauraičių.
1405. Leonavičiūtė Elena, (14) Weilmers Teck, Poststr. 18, ieško Leonavičienės-Kanapkytės levos.
1406. Grundzinskienė Salomėja, Muna bei Dieburg, ieško dukters Grundzinskaitės Albinos, gim. 1926 m., ir mokinės Eidukevičiūtės Ados.
1407. Jockienė Ona, Muna bei Dieburg, ieško vyro Jockaus Jono.
1408. Adomaitienė Izabelė, Schongau, Baltic Camp, ieško Rapsulskų šeimos, Viktorijos Bulkevičienės, Anelės Paškevičienės ir Adomaičio Jono.
1409. Mačernienė-Balčiūnaitė Jadvyga, Ravensburg, Liet. K-las, Herrensstr. 41, ieško brolio Balčiūno Vytauto, buv. karo ligoninėje Českoslovakijoje.
1410. Žilkevičius Leonardas, Augsburg-Hochfeld, Litauisches Lager, ieško Krūminio Teodoro.
1411. Blažys Povilas, Stuttgart, Bad-Cannstatt, liet. stovykla, ieško brolio kun. Blažio Romualdo ir giminių bei pažįstamų.
1412. Banys Albinas, Regensburg, Wilhelm Raabestr. 3, b. 511, ieško Banytės-Puidokienės Elenos su šeima, brolio Benedikto ir artimųjų.
1413. Dipl. inž. Kotegūra Aleksandras, Hannover, lietuvių stovykla, ieško dipl. inž. D. Falcievo.
1414. Pilkauską Vytautą skubiai kviečia į Wiesbadeną draugai.
1415. Juodkus Pranas, Neumünster Wiltorf, Schulstr. 14, prašo atsiliepti Gudiskį Justiną, gyv. Wittenberge ir gimines bei draugus.
1416. Jankaitis Simas, Straubing, Unterm Rain 54a, Niederbayern, ieško brolio Stasio, giminių ir pažįstamų.
1417. Pauliukevičiūtė Stefanija, Neumünster-Holstein, Lindenstr. 1, prašo atsiliepti tėvelį Jurgį, brolių Leonardą, gimes ir pažįstamus.
1418. Juraitytė Aldona, Neumünster-Holstein, Lindenstr. 1, prašo atsiliepti Juraitę Ireną, Maksy-

- lytę Salomėją, Cibirus, gimines ir pažįstamus.
1419. Mažulaitis Jurgis, Neumünster-Wiltorf, Mühlenstr. 24, ieško svainio Skeberio Leono, giminių ir pažįstamų.
1420. Balanias Jonas, Neumünster-Wiltorf, Mühlenstr. 24, ieško žmonos Balanienės Veronikos, sūnaus Vyto, dukters Eugenijos ir Salomėjos.
1421. Supranavičius Jonas, Kempfen, liet. stovykla, ieško Lukoševičiaus Juozo ir Sadzevičiaus Mykolo.
1422. Petravičius Ambrozijus, Kassel-Oberzwehren, Maffenberg Lager, ieško svainio Gutavecko Jono, Gutaveckienės Anelės, jos tėvo Sakalausko Antano, Sabonkos Jono ir Sabonkienės Konstancijos.
1423. Levickas Vincas, Dillingen a. Donau, ieško seserų ir svainio Kronkaičio Adolfo.
1424. Sirgėdas Povilas, Glückstadt b. Hamburg, ieško brolio Sirgėdo Felikšo ir pažįstamų.
1425. Simkus Ignas, Hamburg-Neugraben, Lager Fischbeck, ieško žmonos Simkienės Birutės Veronikos.
1426. Čiplies Kostas, Regensburg, lietuvių stovykla, ieško giminių ir pažįstamų.
1427. Povilaitis Pranas, Regensburg, lietuvių stovykla, ieško brolio Povilaičio Jono.
1428. Melsbakas Stasys, Nördlingen, liet. stovykla, ieško sūnų Algimanto ir Gedimino Migonij, brolio Melsbako Juozo su šeima, sesers Perlubakienės Adelės, svainio Rutkausko Albino su šeima, Karpavičiaus Stasio ir kitų giminių bei pažįstamų.
1429. Baziliauskas Sigilas, Augsburg-Hochfeld, lietuvių stovykla, ieško Baziliausko Alfonso.
1430. Bakanavičienė Marija, Weiden, Hammerweg, liet. stovykla, ieško sūnaus Algirdo, dukters Onos, seserų Valerijos ir Antaninos Staugaityčių, brolių Prano ir Andriaus Slaugaityčių.
1431. Sideravičienė Bronė, Weiden, lietuvių stovykla, ieško dukterų Juslinos ir Bronės Sideravičiūčių.
1432. A. E. Grušaitė-Bartalk, Bünde (Westfalen), UNRRA H. Q. Hindenburgstr. 30, ieško kun. Gruso Vinco, Balsio Antano, Skinderytės-Tomašaitienės.
1433. Janulevičius Henrikas, Augsburg-Haunstetten, liet. stovykla, ieško brolio Liudo, miškininko.
1434. Januskienė-Kuzminskytė Birutė, gyv. Celle Am St. Georgsgarten, Blockhaus 4, ieško Kuzminskienės Rozalijos, Banulevičienės Izabelės, Maželio Antano, Vrabliauskienės Elenos, Jundulio.
1435. Antanavičius Vacys, Augsburg-Haunstetten, ieško giminių ir pažįstamų.
1436. Dubietis Bolius, Augsburg-Hochfeld, liet. stovykla, ieško draugų ir pažįstamų.
1437. Druskis Stasys, Augsburg-Hochfeld, lietuvių stovykla, ieško draugų ir pažįstamų.
1438. Romanuskienė Marija, Schalkalden/Thür., Dr. Fackelweg bei Meuser, ieško Miglino Tomo su šeima.
1439. Empakeris Antanas, Tolk, Kr. Schleswig, liet. stovykla, ieško sūnaus Empakerio Zenono.
1440. Ivanauskas Gediminas, Kriegsschule Hersfeld-Hessen, ieško Ivanausko Antano, 1945 m. buv. Brandenberge.
1441. Mėdjauskas Julius, Meerbeck, Kr. Stadthagen, 135/B Camp, ieško Barsteikos Stasio, giminių ir pažįstamų.
1442. Dambraskas Vladas, Celle, liet. stovykla, ieško Dambrasko Kazio ir Juozo.
1443. Andriejauskas Juozas, Hanau a. Main, liet. stovykla, ieško sūnaus Andriejausko Juliaus ir Pauluko Domo.